

Rosariet i Midskeppsparken, Lomma hamn från skiss till verklighet

ett examensarbete inom landskapsarkitekturprogrammet
2008:1

fakulteten för landskapsplanering, trädgårds-
och jordbruksvetenskap, SLU Alnarp

helen mosseby 2007

detta är ett examensarbete om Rosariet i Lomma Hamn, 30hp

arbetet med detta projekt började 2004 och har sammanställts under 2007
handledare: ann bergsjö

Landskapsarkitektprogrammet med designinriktning
Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
område: Landskapsarkitektur
ämne: Landskapsplanering
SLU, Alnarp

titel: Rosariet i Midskeppspareken, Lomma Hamn - från skiss till verklighet
The rosary in Lomma Hamn - from sketch to realization

helen mosseby 2007

där inget annat anges är foto-
grafer och illustrationer tagna/
gjorda av Helen Mosseby

förord

Under våren 2004 hade jag praktik på Sydväst arkitektur och landskap i Malmö. Det fortsatta arbetet efter idéskissen gjorde jag som ett sidoprojekt på detta kontor. I och med att jag inte tidigare genomfört eller själv hållit i något liknande projekt kändes det bra att ha mer erfarna landskapsarkitekter vid min sida. Jag skulle vilja tacka Niklas Bosrup och Åsa von Malortie på Sydväst för det stöd och de råd de gett mig.

Ann Bergsjö har varit min handledare under sammanställningen av detta projekt. Jag skulle vilja tacka henne för den vägledning hon gett mig och för att hon under hela arbetet varit positiv och trott på mina idéer.

Tillsist ett tack till Petter.

abstract

This master thesis is a story about the development of a rosary in Lomma hamn. During spring 2004 I attended a competition arranged by the municipality of Lomma and SLU Alnarp. The assignment was to design a rosary. The jury liked my ideas and invited me to proceed and develop them. The rosary in Lomma hamn was built in 2006.

The Lomma hamn area is being developed as a new part of Lomma. The rosary is part of a long stretched park, called Midskeppsparken, situated one city block away from the beach. The rosary is included in the first stage of development in Lomma hamn, which will continue for several years.

This thesis describes the project of realizing the rosary - from sketch to built result. It describes the different stages of development – proposal, planning, construction and result. It also, as a summary, contains thoughts about the future. Focus is on statements, reflections and the way problems are solved.

The intention with this thesis is to tell the story of how an idea becomes reality.

sammanfattning

Detta examensarbete handlar om hur ett rosarium i Lomma hamn blev till. Vårterminen 2004 deltog jag i en idétävling som Lomma kommun arrangerade tillsammans med SLU Alnarp. Uppgiften var att utforma ett rosarium. Juryn tilltalades av min idé och lät mig få det fortsatta uppdraget att utveckla denna och att ta fram bygghandlingar för parken. Rosariet anlades under december 2006.

Stadsdelen Lomma hamn är under framväxt. Här ligger Rosariet som del i det långsmala parkstråket Midskeppsparken, beläget ett kvarter innanför Lommas strand. Rosariet ingår i den första av de exploateringsetapper Lomma hamn kommer att genomgå under de kommande åren.

Det här arbetet är en beskrivning av projektets olika delar, från idéskiss till det färdiga resultatet.

Arbetet är indelat i kapitel efter de olika skedena - förslag, projektering, byggtid och resultat. Som avslutning beskriver jag även tankar om Rosariets framtid. Arbetsgången och projektets framskridande beskrivs under respektive skede. Problemlösning, konstateranden och reflektioner utgör den huvudsakliga diskussionen.

Avsikten med detta examensarbete är att förmedla en historia om hur en skiss kan bli till verklighet.

innehållsförteckning

inledning	bakgrund	10-11
	tävling	12-13
	min bildningsväg	14-15
	läsanvisningar	16-17
platsen	i sitt sammanhang	18-21
	rörelse	22-23
förslag	disposition	24-25
	konkretisering	26-31
projektering	uppstart	32-33
	ytskikt	34-35
	marknivåer	36-37
	byggda konstruktioner	38-39
	vegetation	40-42
	utrustning och belysning	44
	revideringar	45
byggskede	platsbesök	46-51
resultatet	reflektioner	52-55
	platsbesök	56-57
	byggda konstruktioner	58
	utrustning och belysning	59
	vegetation	60-61
	konstateranden på plats	62-65
framtiden	kompletterande utrustning	66-70
	kompletterande vegetation	71
	rosariets framtid	71
källförteckning		73

bilagor	bilaga 1	bygghandlingar
	bilaga 2	rosförteckning

inledning bakgrund

Vårterminen 2004 utlyste Lomma kommun tillsammans med SLU Alnarp en idétävling för studenterna på Alnarp. Uppgiften var att utforma ett rosarium i Midskeppsparken, Lomma Hamn. Jag deltog i tävlingen som hölls på Alnarp en dag i maj 2004. Juryn tilltalades av min idé och lät mig således få det fortsatta uppdraget att utveckla denna och även att upprätta bygghandlingar för parken. Rosariet anlades under december 2006.

Jag har begränsat mitt examensarbete till att handla om processen - de olika skeden ett projekt går igenom - från gestaltungsförslaget av en plats till att platsen blir verklighet.

Målet med detta examensarbete är att ge, både mig själv och andra, min historia av hur en skiss kan bli till verklighet.

Lomma Hamn är det största och viktigaste området för Lommas utbyggnad under de närmaste åren och en av regionens viktigaste tillgångar som plats för attraktivt boende och verksamheter vid vatten. (Kvalitetsprogram för Lomma Hamn).

Platsen för den framväxande stadsdelen dominerades fram till 1977 av en Eternitfabrik, med fabrikslokaler och hamn. Eternitfabriken var en efterföljande verksamhet till ett cementgjuteri som tidigare låg här och som startade sin verksamhet på platsen i början av 1900-talet. 1977 lades Eternitfabriken ner till följd av de hälsorisker som medföljer asbetsshantering. (Ortsanalys för Lomma). Den industriella verksamhet som bedrivits på denna plats har

varit grunden för Lommas expansion.

Idag befinner sig Lomma Hamn i en förvandlingsfas. 2001 hölls ett parallellt uppdrag för detta område där ett antal arkitektkontor bjöds in att delta. Juryn fastnade för förslaget från Brunnberg & Forshed Arkitektkontor. Förslaget bygger i stort på småstadens idé med tydligt formade offentliga rum, så som torg, platser och gator, en enkel kvarterstruktur med blandad bebyggelse och inslag av verksamheter samt en tydlig koppling mot Lomma centrum längs Höje å. (<http://www.lomma.se/lomma-hamn/projektet/planenochprocessen>).

Exploateringen av den nya stadsdelen är i full gång. De första kvarteren, längst ut mot havet och de två byggnaderna vid Höje å, mellan Kajgatan och Kajplatsen, är byggda och arbetet fortskrider in mot land.

Rosariet ligger i den södra ändan av Midskeppsparken. Detta är det gemensamma namnet på det långsmala parkstråk som innehåller ett flertal mindre parkdelar, beläget innanför den sista raden kvarter mot havet.

Fyrkantsdammen

Lommabukten

Lomma Hamn

Midskeppsparken

Rosariet

Strandfuret

Strandpromenaden

Sjögatan

Esplanaden

Stiltjeplatsen

Stiltjegränd

Kajplatsen

Kajgatan

Tullhustorget

Höje å

Lomma centrum

inledning tävlingen

Under en dag i maj 2004 ägde tävlingen rum. Dagen inleddes med en kort presentation av uppgiften och avslutades, sex timmar senare, med att deltagarna redovisade sina idéer för den tänkta platsen.

Idén om att Midskeppsparken skulle innehålla ett rosarium fanns redan i Kvalitetsprogrammet för Lomma Hamn. Men varken innan tävlingen eller efter har det pratats om vilken omfattning Rosariet skulle ha - hur många olika sorter rosor det skulle finnas här eller vilken typ av rosor man önskade. Det Lomma kommun efterfrågade var ett rosarium, men en förhoppning om ett framtida samarbete med SLU Alnarp i fråga om kunskap och nyttjande som undervisningssortiment.

förutsättningar

Utbredningen av Rosariet var redan utstakad. Den 15 x 75 meter stora parken skulle ligga som en andra parkdel från söder i Midskeppsparken, inramad av en trottoar. Den enda förutsättningen, förutom att parken skulle rymma ett sortiment av rosor, var att det skulle finnas med vatten i någon form.

koncept

Min idé byggde främst på att visa rosor i olika sammanhang. Det skulle finnas rena roskvarter, pergola med klångrosor och även planteringar som visade rosor tillsammans med andra växter. Jag dispone-

rade parken så att det fanns möjlighet att bara passera igenom utan att behöva gå någon omväg - så att gången genom Rosariet skulle kunna bli ett alternativ till trottoaren utanför. Men det skulle även gå att strosa genom planteringarna, nära rosorna.

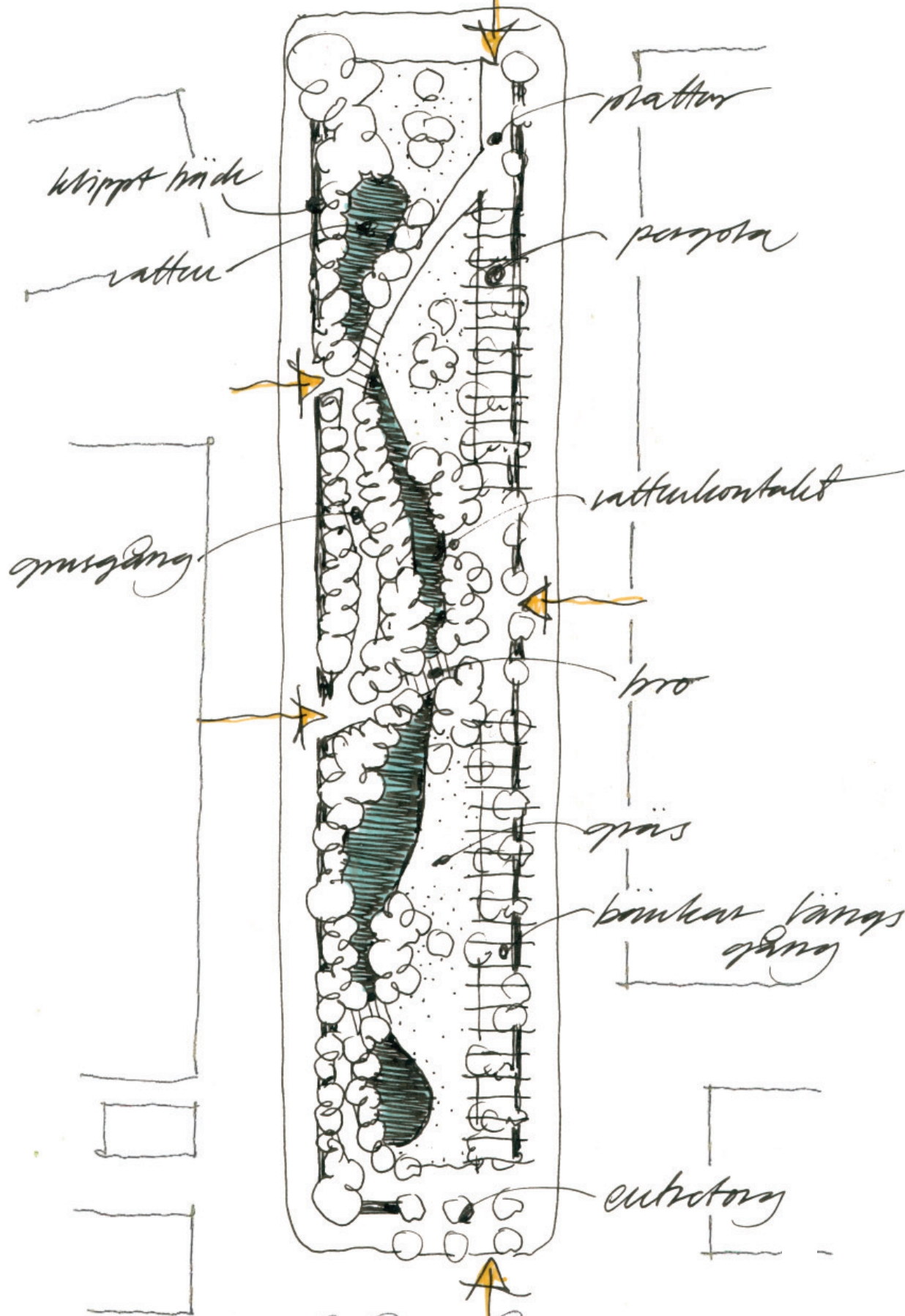
Att skapa tydliga gränser mot omgivningen var viktigt, dels för att parken skulle komma att ligga som en smal ö mellan husfasaderna men även för att skapa en identitet för just denna parkdel och skilja den från de andra. Samtidigt fick gränserna inte strypa rörelsen i Midskeppsparken som helhet.

Det kändes viktigt att hitta rumsbildande element som höll ihop det relativt långa och mycket smala Rosariet. Längs de båda långsidorna placerade jag häckar och i parkens södra del föreslog jag en entréplats med fristående stolpar klädda med röda klångrosor. I den norra delen tog jag hjälp av träd och buskar för att göra en mjuk och jämn övergång till Kontorsparken med dess stora, befintliga träd. Denna sistnämnda tanken följde dock inte med hela vägen utan arbetades om under förslagsarbetet. Vattnet valde jag att lägga som en kanal med varierande bredd, löpande genom hela parken.

kontorsparken
→ och ←

0 5 10 15 m

→ och ←

inledning min bildningsväg

Så var jag tvungen att lära mig lite mer om rosor. Mina tidigare erfarenheter räckte inte så långt då jag egentligen överhuvudtaget inte intresserat mig så mycket för just detta släkte.

inspiration

Som inledning och inspiration gjorde jag ett besök på Fredriksdals rosarium i Helsingborg. Redan på parkeringen möttes jag av prunkande klängrosor vilka täckte delar av stängslet runt parken. Innan hade jag nog aldrig riktigt tänkt på vad underbara de är, rosorna. Men då vid den rätta tidpunkten, när många blommade eller precis var på väg att slå ut, var de trots allt oemotståndliga. Efter en tur i parken kände jag mig ganska säker på hur jag ville att mitt rosarium skulle uppfattas. Trots dess mängd av olika rossorter var min vision att även visa på

hur ett rosarium som helhet kunde gestaltas. Att det inte behöver vara en strikt plats med rosor uppräddade efter sort och färg, utan att platsen i sig kunde ha en tilltalande och framförallt hållbar form.

Jag sökte även inspiration i litteraturen. I böcker och tidskrifter hittade jag exempel på hur man kan använda sig av rosor när man komponerar planteringar - för att framhäva individen i sig men även för att framhäva andra växter eller rosor i närheten. Egentligen gäller samma principer här som för andra planteringar - det jag sökte efter var det uttryck jag skulle ge till Rosariet i Lomma hamn.

”Fem heter rosens tal, den enklas ej
att förglömma.
Fem trianglar går ut ifrån fästets
fullkommliga cirkel;
kronblad kallas de ju, samt bilda i
skruvande stigning
regelrätt en spiral; hos Cartesius heter
den virvel.
Blomman hon går i en krets, men den
vänder icke på spåren;
stiger för varje slag, och skruvar sig upp
emot ljuset.”

(Strindberg 1904-05 se Dunér 2004, s.322)

Renodlade rosenträdgårdar kom först under 1800-talet och anlades främst vid slott och härresäten. Men rosen som symbol och älskat föremål kan dock härledas lång tillbaka i tiden. Redan i antikens Grekland hyllade man rosen som alla blommors drottning. (Dunér 2004, s 323).

Omkring sekelskiftet 1900 bildades de första rosensällskapen, det var även runt denna tid man började samla, förädla och driva fram de remonerade rosorna man nu fått tillgång till. (Dunér 2004, s 323).

sortval

Under sommaren 2004, efter att jag besökt Fredriksdal och skaffat mig en del litteratur om rosor, började min växtlista att fyllas på. Så här i efterhand kan jag tycka att det var bra att min kunskap inte var så stor, även om det bidrog till en del vända. Men eftersom jag inte hade något val, utan tvingades att föreslå - påstå - vilka sorter som platsade just här, gick det ändå relativt bra att på kort tid hitta närapå 100 sorter. Om jag idag, nu med lite mer kännedom om rosor, skulle behöva göra om samma sak skulle nog ångesten vara mycket större. Just för att min kunskap är bredare.

En del favoriter jag stött på sedan idéskissen fanns såklart med tidigt på min växtlista. Men jag hade ett behov av att lära mig lite om rossläktets olika grupper. Till min hjälp använde jag mig främst av Lars-Åke Gustavssons bok *Rosor - rosval, användning, skötsel* men även Flora Linneas *Roshandbok*, där

sorter presenteras med en kort text och ofta med tillhörande bild, var till stor hjälp. Ganska snabbt insåg jag vilket uttryck jag ville att mina rosor skulle ha och härigenom kunde jag utesluta några grupper, medan andra till en början nästan blev överrepresenterade.

Då Rosariet eventuellt i framtiden ska utnyttjas av SLU Alnarp i undervisningssyfte fanns det ytterligare en aspekt i mina sortval. Jag såg inte någon anledning att visa upp rariteter, sorter som ändå inte kan hittas i den allmänna handeln.

Till min hjälp hade jag Birgitta Nordström från SLU. Vi träffades första gången när förslagsarbetet kommit igång. Jag hade redan då en lång lista med förslag på rosor jag ville ha med i parken. Hon bidrog med sitt kunnande och kom även med ytterligare förslag på sorter som hon ansåg borde, eller inte borde, finnas med. Det kändes bra att ha Birgitta som bollplank när det gällde sortvalen.

några av mina favoritrosor...

inledning

läsanvisningar

Efter en inledning där jag ger en överblick av platsen för projektet och dess olika förutsättningar, börjar min processpresentation av Rosariet i Lomma Hamn. Jag har valt att presentera de olika skedena i kronologisk ordning och att slutligen delge idéer om Rosariets framtid.

förslagsarbetet

Som inledning beskriver jag hur tävlingsidén utvecklades för att bli underlag för projekteringen. Jag går igenom mina tankegångar om parkens gestaltning och de principer jag valde att arbeta utefter.

projektering

Nästa steg är projekteringsprocessen. Här presenterar jag hur jag gick tillväga för att upprätta bygghandlingar. Även arbetet och tanken bakom växtmaterial och utrustning i parken beskrivs här.

Bygghandlingarna med tillhörande växtförteckning presenteras som bilaga 1, sist i detta arbete. Även en mer ingående rosförteckning, där sorterna finns uppdelade i sina respektive grupper presenteras i slutet, som bilaga 2.

byggskede

Denna del bygger på dokumentation från byggtiden. Jag berättar i tankeform och genom intervjuer med inblandade om hur anläggningen blev till.

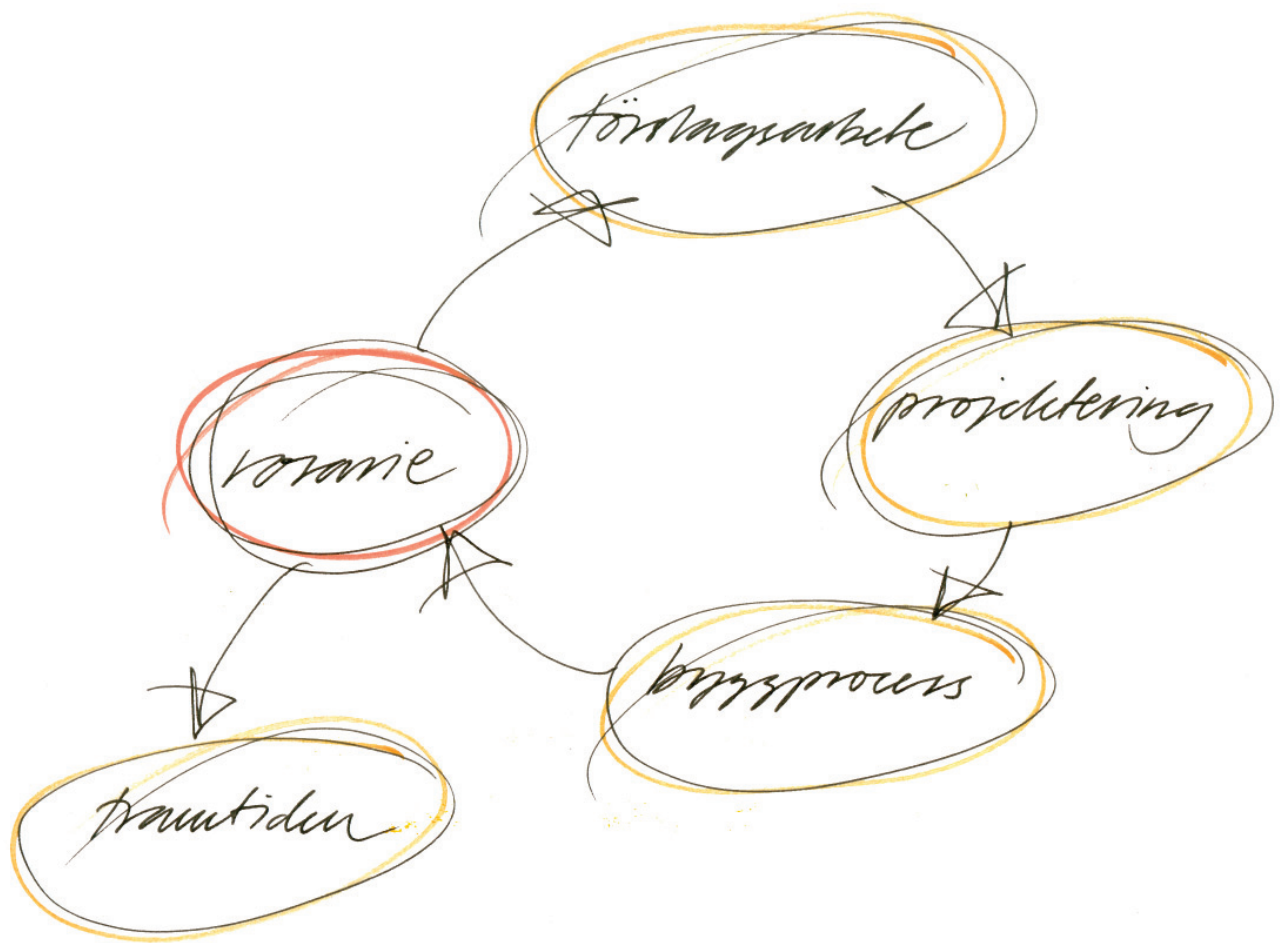
resultatet

I detta kapitel redovisas resultatet - hur det färdigbyggda Rosariet ser ut idag. Förutom att redovisa parkens olika delar beskriver jag även hur jag själv upplever den nyanlagda platsen och hur andra, som på något sätt är involverade, upplever den.

framtiden

Här lägger jag fram förslag till kompletteringar som skulle kunna bidra till ett mer hållbart Rosarium. Som avslutning presenterar jag tankar och intentioner kring Rosariets framtida utveckling.

platsen i sitt sammanhang

Lomma är en liten ort med en rik historia. Från att ha varit danskt under medeltiden har orten utvecklats under århundradens lopp till vad den är idag. Nu pågår en utvecklingsfas med en förtätning av centrum samt omvandling av det gamla industrimrådet i hamnen till attraktiva bostads- och verksamhetsområden. (Ortsanalys för Lomma, s 3).

lomma

Geografiskt sett har Lomma ett utmärkt läge - beläget vid havet och med närhet till storstäder som Malmö och Köpenhamn. Tätorten omges av hav i väster och i övrigt av jordbruksmark. Landskapet är flackt och öppet. Idag har Lomma drygt 9600 invånare. (Ortsanalys för Lomma, s 3-4).

grönstråk

Stranden ligger norr om Höje ås inlopp, precis väster om området Lomma Hamn. Sommartid är denna ett omtyckt besöksmål för många badgäster.

I Lomma tätort finns ett fåtal små park- och naturområden. Längs Höje å finns gångstigar som ger möjlighet att följa vattnet norrut. Detta område har stor potential att på sikt bli ett fint stråk.

Vid Slättängens gamla lertag, som idag är vattenfyllda, finns ett frodigt strövområde. Detta håller på att utvecklas till ett av Lommas finaste parkområden. (Ortsanalys för Lomma, s 10).

Söder om hamnen, längs havet, finns ett väl uppvuxet parkområde. Från detta finns koppling till Öresundsparken som sträcker sig längs havet ner till Blå Caféet, cirka en kilometer söderut.

Fler naturlika områden finns i Alnarpsparken, någon kilometer söder om Lomma och Strandfuret, Kyrkofuret och Habo Ljung i norr.

lomma hamn

Lomma hamn har ett fantastiskt läge med strand åt tre håll - två mot Höje å och ett mot det öppna havet. Detta tillsammans med dess centrala position i Öresundsregionen gör att stadsdelen bjuder på ett

unikt läge. Här är planerat för mer än 1000 bostäder blandat med verksamheter och rekreationsmöjligheter.

Planen som ligger till grund för exploateringen har småstaden som förebild. Kvartersstrukturen bygger på små enheter som ger möjlighet till bebyggelse med blandad karaktär och till en utbyggnad i etapper. Denna utbyggnad är nu i full gång. (<http://www.lomma.se/lommahamn/projektet>).

Hela området har idag en marin karaktär som tas till vara i den nya stadsdelen. Mycket i form av verksamheter som önskas utgöra en betydande del, både som inslag i gaturummet och som del i ortens näringsliv. Framtidens verksamheter önskas, så som dagens, vara platsspecifika i form av fiskare, varvsverksamhet, fiskförsäljare och servering. (<http://www.lomma.se/lommahamn/projektet>).

platsen i sitt sammanhang

grönstråk

Hela stadsdelen Lomma hamn präglas av närheten till vatten. Utöver stora vattenrum som Höje å och havets vidsträckta horisont återfinns vatten i mindre form bland bebyggelsen. En större kanal är planerad några kvarter öster om Midskeppsparken. Även i denna park är vatten inplanerat i form av mindre kanaler och dammar.

Lomma hamn gränsar till naturområden i norr i form av Strandfurett och Fyrkantsdammen. Stranden finns längs hela den västra kanten och kan lätt nås från bebyggelsen. Inom den nya stadsdelen planeras, förutom ett flertal mindre parker som Midskeppsparken, även en större central gröning.

Kajpromenaden vid Höje å, söder om Midskeppsparken

midskeppsparken

Rosariet är del av ett större sammanhängande parkstråk som kallas Midskeppsparken. Denna sträcker sig genom hela kvartersbebyggelsen, från Sjögatan i norr till Höje å i söder. Parkstråket har en viktig funktion i att förmedla kontakt med kajen och ån för de inre bostadskvarteren.

Parkdelen precis norr om Rosariet har ett generösare djup och kallas Kontorsparken. Det gamla Eternitkontoret, en av få byggnader man valt att spara inom området, ligger i direkt anslutning till denna. Här finns gamla uppvuxna träd som, speciellt nu i början, utgör en viktig del av det gröna inslaget i stadsdelen.

Mellan Rosariet och Höje å finns Midskeppspar-

kens sydligaste parkdel. Detta är en liten plats innehållande en smal pergola och en rund spegeldamm.

rosariet

I Sverige finner vi de finaste rossamlingarna i det mest gynnsamma klimatet. I Skåne återfinns vid Fredriksdal i Helsingborg och Norrvikens Trädgårdar i Båstad. Längre norrut på västkusten, i Göteborg, finns även Trädgårdsföreningens rosarium.

Läget för Rosariet i Lomma hamn är både utsatt och gynnsamt. Det ligger nära havet och i en långsmal park som är öppen mot Höje å i söder. Geografiskt sett är klimatet bra, men närheten till havet

gör att saltvindar kan blåsa in och att det generellt kan komma att bli en blåsigt plats. Förhoppningsvis räcker skyddet från de omkringliggande kvarteren och Kontorsparkens vegetation i norr.

Markföroreningar så som deponier och industrirester från eternitverksamheten påverkar den nya stadsdelens utformning. I området runt Rosariet har detta lett till att marken fyllts upp, dels för att isolera underliggande massor men även för att undvika för djupa schakt vid grundläggning, ledningsdragning med mera. Detta innebär att marken har höjts med

en till två meter. (Kvalitetsprogram för Lomma Hamn 2003, s 9).

Att marken fyllts upp är inget man direkt tänker på när man vandrar omkring i de färdigbyggda kvarteren i Lomma hamn. Det enda som visar på markhöjningen är de befintliga träden i Kontorsparken, som har sin stambas cirka en meter ner från omkringliggande mark. Åtgärder ska vidtas för att försöka bevara dessa träd. Det är bara att hoppas på att de överlever.

platsen rörelse

Som rekreativsmål är stranden en av Lommas största tillgångar. Detta gör att trycket på den nya stadsdelen kommer att bli högt sommartid. Vissa återgärder kommer även göras på stranden i och med att Lomma hamn expanderar. Stråket som går längs hela kommunens strandlinje leds här upp på trottoaren längs Strandpromenaden. Vid Standfuret viker det sedan tillbaka mot havet igen. (Kvalitetsprogram för Lomma Hamn, 2003).

Som resande från annan ort finns det många möjligheter att ta sig till Lomma Hamn. Man kan åka kommunalt till tätortens centrum och sedan promenera de cirka 5 minuterna till den nya stadsdelen. Även med bil är kommunikationen bra, då motorvägen passerar precis öster om Lomma.

Lomma Hamn

Vägutformningen är av stor vikt i Lomma hamn. Gatorna utgör de viktigaste offentliga miljöerna och det är här mötet mellan det offentliga och det privata sker. Tanken är att utformningen ska styra trafikbeteendet. (Kvalitetsprogram för Lomma Hamn, s 6, 9).

I Lomma hamn bygger trafikstrukturen på ett antal tydliga huvudgator och i övrigt av blandad trafik på de oskyddade trafikanternas villkor. (<http://www.lomma.se/lommahamn/projektet>).

De mindre gatorna i områdets inre (lokalgator) har ett smalt körfält. Det är främst i detta trafikanterna rör sig, gående såväl som bilister. Längs husen finns smala, något upphöjda trottoarer. (Kvalitets-

sprogram för Lomma Hamn 2003, s 9). I denna zon finns på många ställen de boendes entrétrappor, vilket gör att den naturliga rörelsen istället sker i körfältet.

De större huvudgatorna har däremot separerade gång- och cykelbanor. De fungerar som matargator in i stadsdelen och förbinder centrum och tätortens övriga delar med stranden (Kvalitetsprogram för Lomma Hamn 2003, s 9).

I öst-västlig riktning rör man sig som gående på lokalgatorna mellan husen. Som förlängning av dessa finns gångvägar ner till stranden. I syd-nordlig riktning rör man sig i bredare stråk, innehållande mer vegetation. Midskeppsparken är ett av dessa.

Slutsatsen man kan dra är att Rosariet kan komma att bli en park med många besökare. Även då inte alla väljer att stanna upp här utan bara kommer att passera igenom kommer rörelsen och den energi rörelsen bidrar till förhoppningsvis göra Rosariet blir en trygg och intressant plats att vistas på.

- Huvudgata
- Lokalgata
- Gång-/cykelväg

förslag disposition

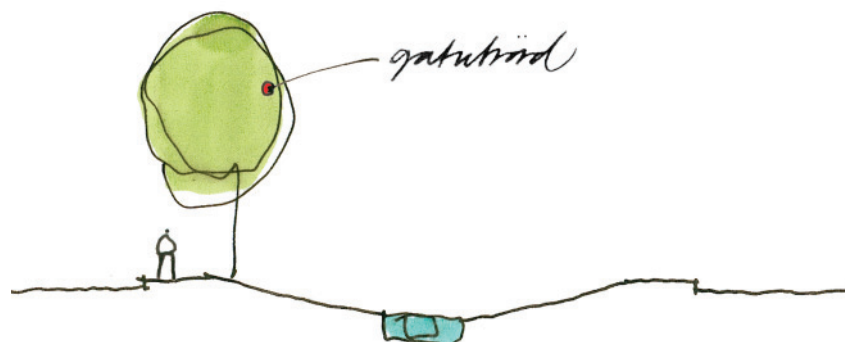
I slutet av sommaren 2004, cirka tre månader efter tävlingen, började förslagsprocessen. Även då jag under sommaren ägnat en hel del tid åt att lära mig lite mer om rosor var det först nu som parken skulle gestaltas. Lomma kommun hade hört av sig och vi hade bestämt datum för ett avstämningsmöte där jag skulle presentera ett utkast till en illustrationsplan. I detta läge hade jag fått ta del av det material som fanns om denna del av Lomma Hamn. Med en utskrift av ett tomt Rosarium och idéskissen bredvid mig började så skissandet.

Med konceptet från idéskissen som grund började min princip för gestaltningen att ta form.

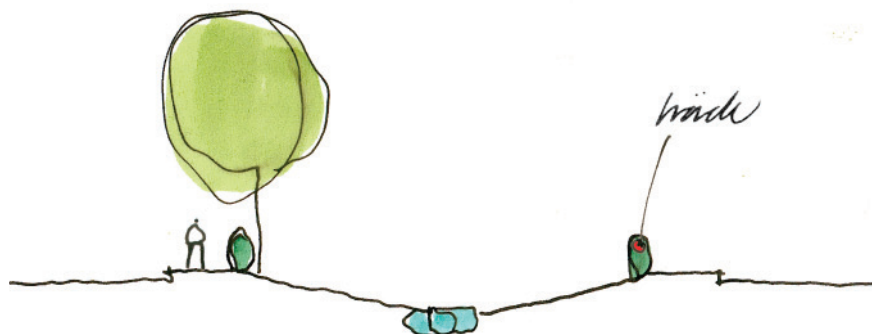
Någonstans i parkens mitt skulle vattenstråket finnas. Eftersom Rosariets vatten skulle bli del av ett större sammanhängande vattensystem, uppbyggt av självfall med vatten uppumpat från Höje å, var vattennivån redan bestämd. Denna låg ganska mycket under de omgivande trottoarernas, varför parken skulle komma att få en skålning.

Tidigt i mitt skissande kom det till en trädrad längs parkens västra kant. Dess uppgift var att koppla samman Rosariet med övriga parkdelar och att möta skalan i byggnaderna i väster. Trädraden var viktig för Midskeppsparken som helhet då det längs hela parkstråket var inritat föreslagna träd. Ett uppehåll här kändes inte motiverat. Den enda tveksamhet som fanns var hur de på sikt skulle påverka ljusförhållandena för rosorna.

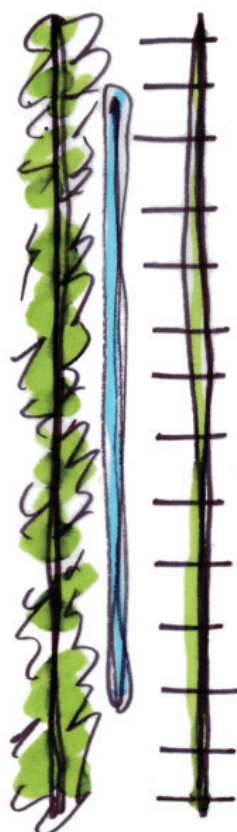
Parkens utsträckning förtydligades av klippta häckar, placerade precis innanför de kringliggande trottoarerna. Den tydliga kanten behövdes även för att markera parkens skålning och dess utbredning.

En pergolagång längs Rosariets östra kant fick fungera som motvikt till trädraden i väster. Den skulle balansera upp parkrummet och möjliggöra visning av klängrosor. En viktig funktion var även att den skulle fungera som förbindelse till de närliggande parkdelarna i norr och söder. I dess ändar placerades Rosariets två huvudsakliga entréplatser.

Efter att ha arbetat fram dessa principer började min dispositionsplan att ta form. Översatt direkt i plan blev utformningen ganska mager och intetsägande, men jag hade i alla fall grundstommen att bygga upp mitt fortsatta arbete kring. De yttre kanterna i form av häckar, träd och pergolagång kändes bra, nu var det det inre parkrummet som skulle utformas.

förslag konkretisering

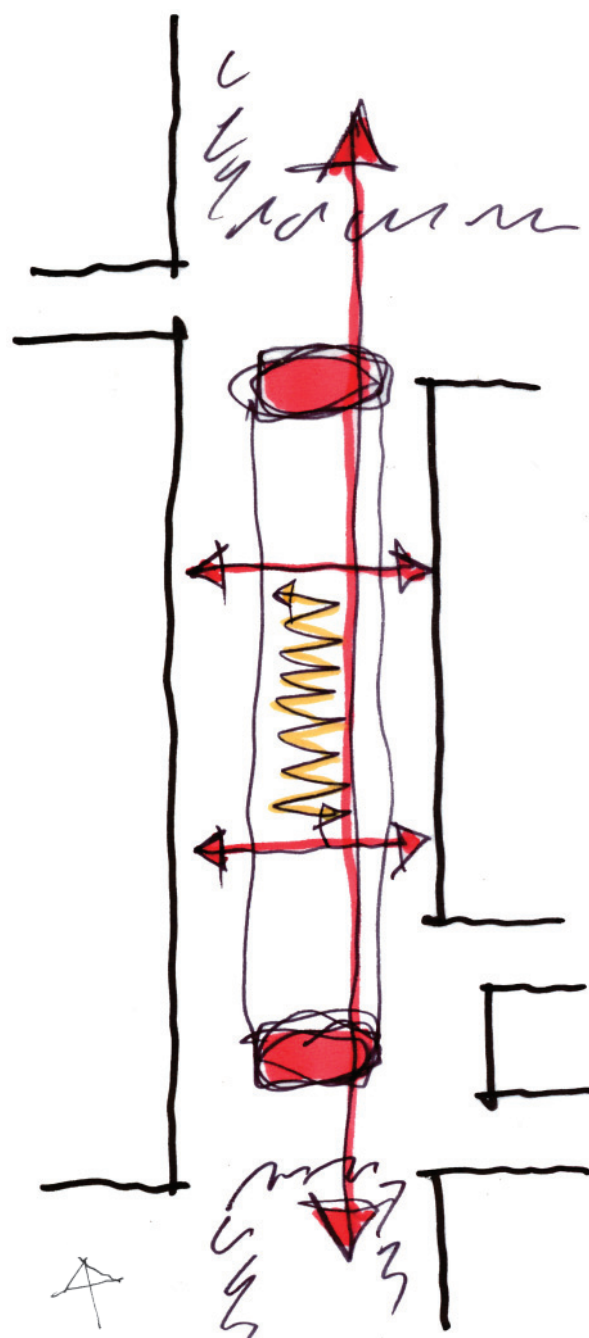
Det inre parkrummet, med fler gånger, roskvarter, gräsytor, sittplatser och allt annat en park som denna bör innehålla, skulle nu gestaltas. Jag hade grundstommen men det var till en början trögt att fylla den med något som kändes motiverat. Det var först när jag började fundera och skissa på vilken form och roll vattnet skulle ha som den övriga gestaltningen av Rosariet tog fart.

vattnet

Jag tilltalades av parkens skålning och ville ha en smal vattenspegel, lite slingrande i parkens lågpunkt och mitt. Rosorna skulle växa vid dess sidor, de skulle hänga ner och spegla sig i vattnet. Svårigheten var bara att komma fram till hur vattnet skulle ta sig genom parken. Att lägga det som en rak kanal i parkens längdriktning kändes inte rätt då det förstärker Rosariets långsmala form ytterligare. Den utbredning vattnet fått under idéskissen kändes inte heller övertygande. Hur jag än gjorde verkade kanalen hela tiden vilja få någon löjlig sväng som bara kändes tafatt och helt utan spänst. Men till sist, när jag insett att det faktiskt räckte med en enkel bågform, som började och slutade i två dammar, föll det på plats. När jag väl kommit fram till detta kändes det som om parkens övriga delar kom sig lite av sig själva.

entrépunkter

Rosariet skulle kännas inbjudande och lockande. Förhoppningen var att även människor som endast passerade skulle välja att gå genom parken i stäl-

RÖRESEDIAGRAM

let för på trottoaren utanför. På grund av parkens utbredning och att den ligger i ett inplanerat parkstråk, kände jag att den naturliga vägen in var vid de båda kortsidorna.

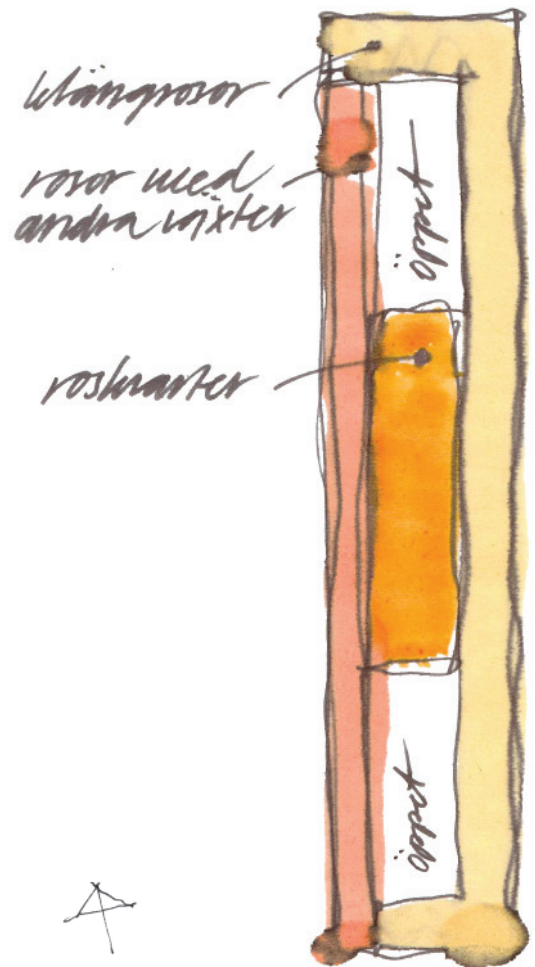
Den södra entrén ville jag göra utåtriktad och nästan signalerande. De människor som skulle komma att befinna sig nere vid Höje å skulle kunna se att det hände något speciellt här uppe. Redan i idéskissen hade jag placerat fristående stolpar med röda klängrosor här och detta höll jag fast vid.

Pergolagången skulle löpa mellan den södra entréplatsen och en liknande plats, men lite mer lågmäld i norr. Denna norra entréplats var riktad mot söder och hade även ett bra läge med tanke på utblick över parken. Jag sökte ett sätt att naturligt avsluta pergolagången och samtidigt åstadkomma en lugn och rofylld plats, där man skulle kunna sitta ner och blicka ut över rosorna. Efter skissande och dissande kom jag fram till att pergolan skulle göra en 90 grader sväng här. På detta sätt blev parkens utsträckning tydlig mellan de två huvudentréerna.

vegetation

Min vision om att till största delen använda mig av rosor med ett litefriare uttryck underströks redan vid mitt besök på Fredriksdal. Jag har aldrig varit så mycket för prydliga planteringar med tuktade moderna rabattrosor i en bädd av bar jord. Det jag såg framför mig var mer bilden av en kontrollerad djungel av rosor i olika storlekar med frodiga marktäckare vid fötterna.

Efter att ha ägnat en stor del av min lediga tid under sommaren åt att hitta passande rosor och efter konsultation med Birgitta om sortvalen, var min roslista lång. Jag gick inte in på var de olika sorterna skulle placeras i detta skede utan först gällde

det att komma fram till var de tre kategorierna skulle finnas, de som jag jobbat fram i idéskissen - klängrosorna, de rena rosquartieren och rosorna som skulle växa tillsammans med andra växter. Den första kategorin var lättast att hitta rätt läge för. Jag hade mina entrépunkter och pergolan där rosorna skulle få klänga fritt.

Trädraden stod längs parkens västra kant och pergolagången blockerade den östra. Härav gjorde

förslag konkretisering

jag ett försök att placera blandplanteringarna innanför träden i väster. Nu var det många element som hade samma riktning som parken och den kändes otroligt lång. Det föll det sig naturligt att bryta detta genom att lägga in två smitgångar, löpande på tvären mellan parkens båda långsidor.

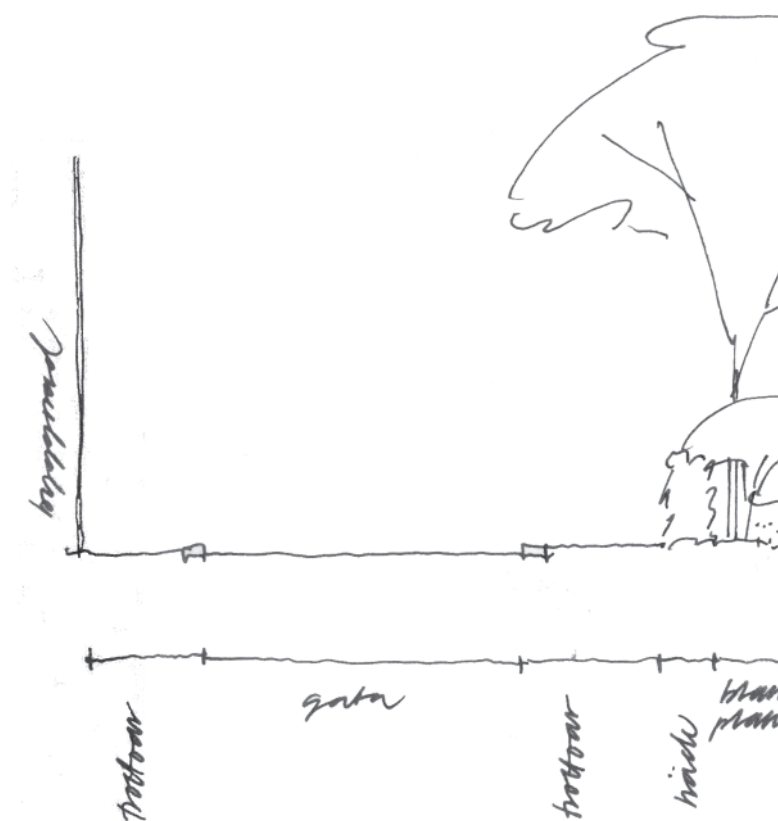
Jag kom fram till att ytan mellan smitgångarna, i parkens mitt, var en bra placering för roskvarteren. Dessa planteringar skulle komma att bli, i jämförelse med blandplanteringarna och pergolan, en ganska låg och kompakt volym. Kvarteren skulle även komma att kräva utrymme vid sidorna så att besökare skulle kunna komma åt att se de olika individerna. Ytterligare gångar och kanalen i området mitt fick stå för kvartersuppdelningen.

Ytorna norr och söder om kvarteren, längs pergolan, ville jag lämna öppna. Man skulle kunna gå över det klippta gräset, från pergolan ner till vattnet, utan att hindras av något på vägen.

gångsystemet

Rosariet rymmer två typer av gångar. Här finns den generösa pergolagången som fungerar som huvudstråk och som har kopplingar till de närmast liggande parkdelarna i norr och söder.

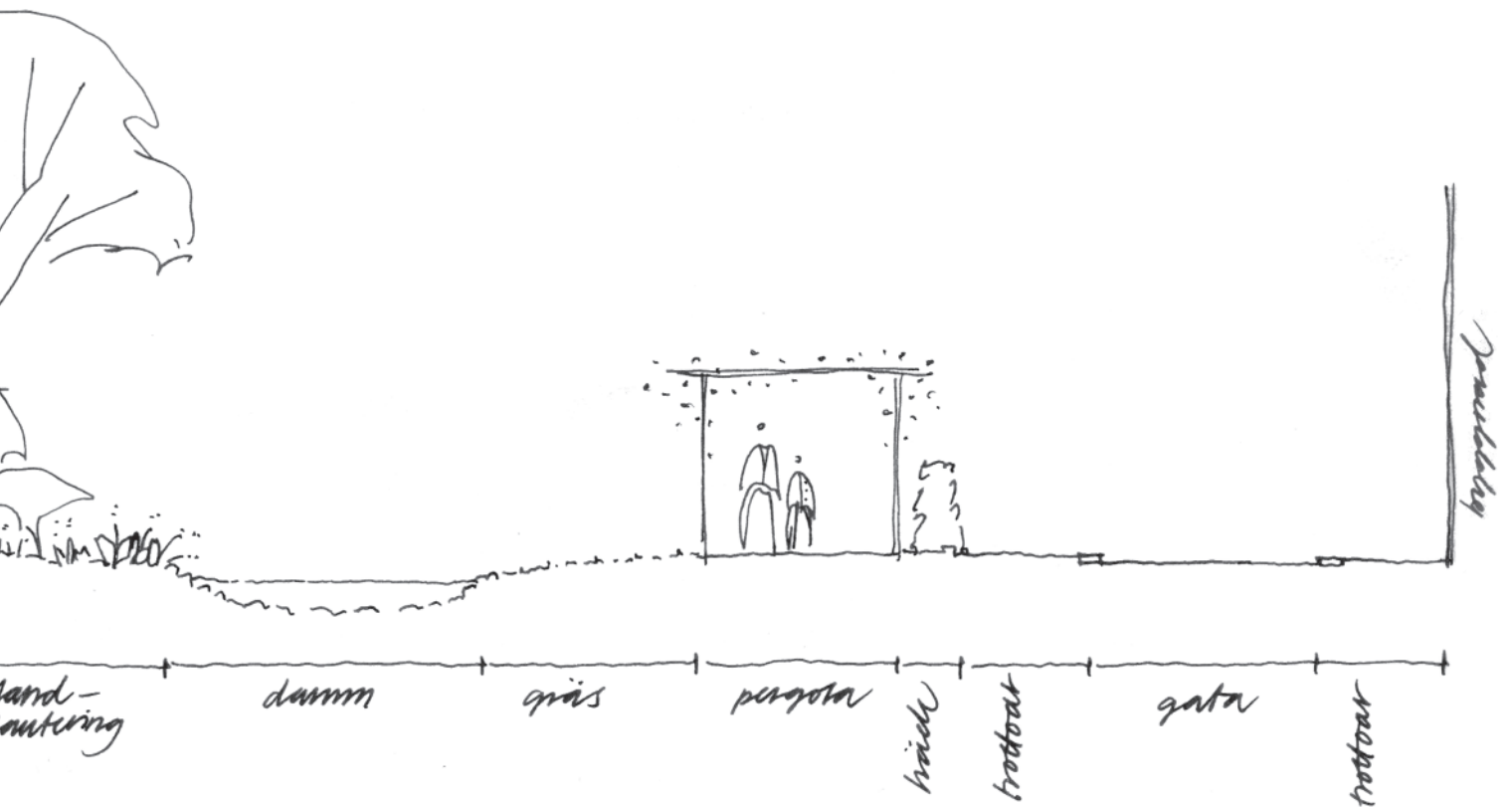
Från idéskissen valde jag att behålla upphållet i pergolan, mitt för roskvarteren. Det var skönt med den rygg som pergolan stod för men det kändes som om konstruktionen skulle ha blivit allt för dominant om den fått löpa i parkens hela längd. Jag valde istället att ha kvar de yttre stolparna och dess överliggare längs den öppna sträckan. Här placerades också bänkar. Genom uppehållet blev det lättare att få en överblick över kvarteren. Det bidrog även till att denna del av parken fick ett annat uttryck och skiljde sig från de övriga parkdelarna på ett tydligare sätt.

PRINCIPSEKTION tagen i parkens mitt, vid roskvarteren, skala 1:100

PRINCIPSEKTION tagen i parkens norra del, skala 1:100

förslag konkretisering

Jag ville att parkens övriga gångar skulle vara grusade. De skulle gå genom och runt roskvarteren och tillåta att man kom nära rosenbuskarna. Förutom de redan nämnda smit- och tvärgångarna finns det även en gång som är parallell med den södra pergolan. Den utgår från entréplatsen i söder, skiljer blandplanteringen och roskvarteren åt och slutar i den norra smitgången.

konstateranden

Efter långt fler skisstimmar än de vi haft vid tillfället för idéskissen kändes det som om jag kommit fram till en hållbar lösning för Rosariets utformning. Även då inte planen var exakt densamma som i tävlingen fanns grundstommen och konceptet kvar. Det kändes som om jag hittat ett sätt att utnyttja det långa parkrummet på. Här fanns olika rumsuppdelningar samtidigt som parken i sin helhet kändes sammanhängande och harmonisk. Det

Jag kände att det var viktigt att förtydliga gångarnas olika roller i parken. Härav ville jag ha marken hårdgjord i pergolan medan övriga gångar skulle vara smalare och grusade. Alla grusade gångar utgår från pergolan eller från den södra entréplatsen, broar leder tvärgångarna över kanalen och förbinder parkens båda sidor med varandra.

kändes som att jag uppnått det jag hela tiden strävat efter - att hitta ett gestaltungsgrepp som gör att parkens utformning inte står och faller på om det finns rosor här eller ej.

Illustrationsplanen presenterades för och godkändes av Lomma kommun, Skanska och JM. Det fortsatta arbetet bestod nu i att omvandla denna till bygghandlingar.

projektering uppstart

Projekteringsfasen började i slutet av augusti 2004. I och med det tillkom ytterligare frågor att ta ställning till. Material skulle bestämmas, markhöjder sättas, utrustning väljas och planteringar komponeras. Illustrationsplanen skulle bli till ritningar som parken skulle kunna byggas efter. Nu var det datorn som blev mitt främsta redskap.

Längst bak i detta arbete finns bygghandlingarna, bilaga 1.

Vissa delar i Rosariet var redan styrda. Detta berodde på uppgifter i Kvalitetsprogrammet för Lomma hamn och på att projekteringen av omkringliggande mark redan var gjord. Både jag och kommunen ansåg att Rosariet skulle följa dessa, så att parkstråket Midskeppsparken skulle kännas enhetligt och sammanhängande även då det rymmer parkdelar av olika karaktär.

Under förslagsarbetet hade jag berört en del av dessa förutbestämda saker. Jag hade placerat bänkar, häckar, ytor med betongplattor etc. Men jag hade inte tagit ställning till vilken typ av bänk, häck, betongplatta etc. det skulle vara.

underlag

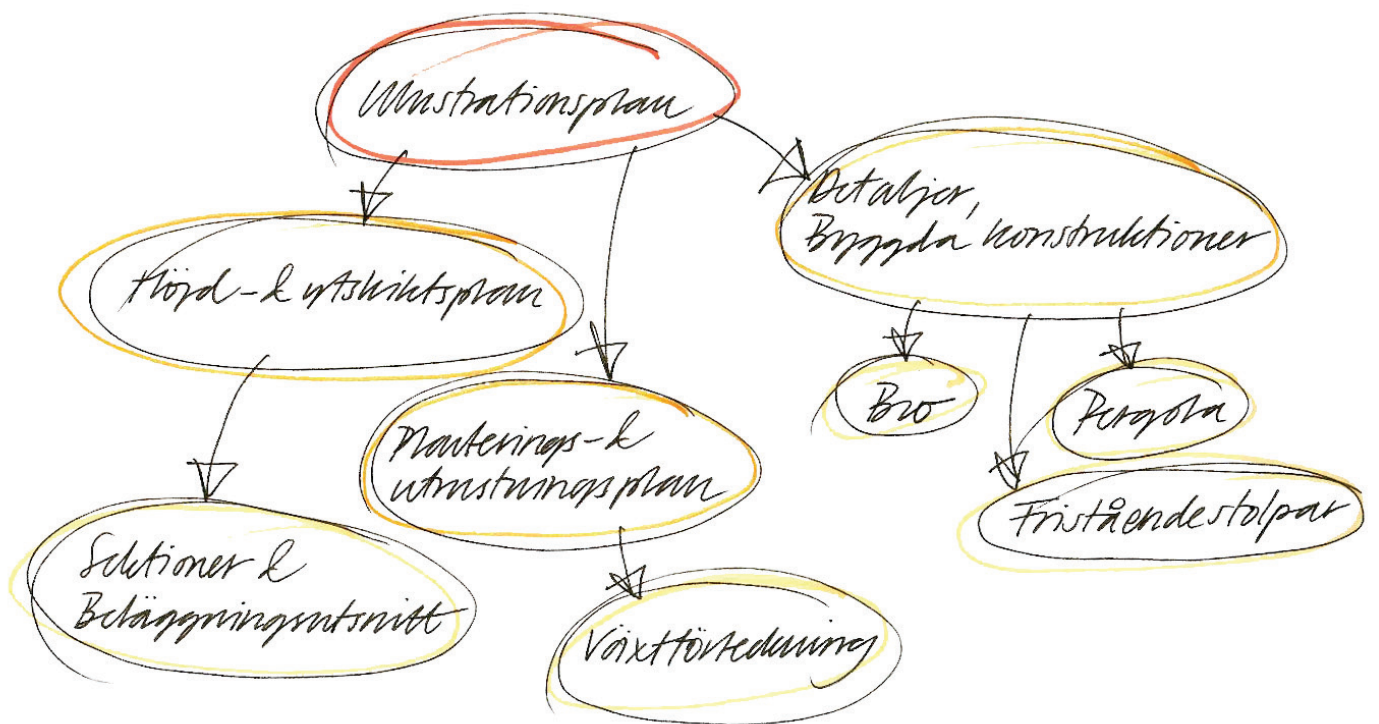
Det underlagsmaterial jag hade fått under förslagsarbetet bestod av en digital plan i dwg-format. Denna innehöll projekteringen av omkringliggande gator och trottoarer samt Midskeppsparkens närmaste parkdelar. Här kunde jag se vilka markmaterial som skulle komma att finnas runt Rosariet och vilka höjder trottoarerna var satta till. Även de omgivande parkernas växtmaterial fanns angivet.

samordning

Rosariet var en totalentreprenad, där Skanska Sverige AB anlade parken. På de projekteringsmöten som hölls närvarade representanter från Skanska, JM, Lomma kommun och jag. Vi förde en öppen diskussion om parkens olika delar, om hur de skulle projekteras och byggas.

Då det är samma entreprenör för all mark i denna etapp fanns det redan en idé om hur till exempel vattenstråken och gångarna skulle anläggas.

Tyréns i Malmö hade projekterat gatorna kring Rosariet samt anslutande parkdelar. Alla projekterade handlingar över Rosariet vidarefodrades till Tyréns. Bygghandlingen över parken skulle finnas med bland de övriga över den offentliga platsmarken i denna del av Lomma hamn. Som markprojektor hade de även upprättat en Ram beskrivning. Jag använde mig av denna för att se dimensionering av överbyggnader, typ av betongplattor, planteringsavstånd på häckplantor mm. Jag förde även in de delar som rörde Rosariet i denna beskrivning.

projektering ytskikt

Rosariets alla ytskikt och överbyggnader skulle nu föreskrivas. Då stora delar av materialvalet redan var bestämt var det nu upp till mig att föreslå dess utbredning, läggningsmönster etc. Jag fick även arbeta för att få igenom avvikelser från Ram beskrivningen där jag kände att detta var nödvändigt.

hårdgjorda ytor

I pergolagången var det föreskrivet en ljusgrå betongplatta från Nordform, Munksten 70x210x210 mm med fasad kant. Huvudgångarna genom parkdelarna norr och söder om Rosariet skulle beläggas med samma sorts platta. Jag hade inga invändningar mot detta. Jag tyckte det var bra att använda samma markmaterial i det stora gångstråket genom Midskeppsparken. Enligt Ram beskrivningen skulle de läggas i förband men jag föreslog i stället en laggningsmönster. Samtidigt var det ett litet risktagande då genomgående fogar gärna vill bli lite svajiga på längre sträckor. Men i detta läge var det förband som gällde så det var bara att rita in det, även fast det senare måste ha ändrats, då samma gång idag är lagd med genomgående fogar.

Det fanns även en idé om vilka kantstöd som skulle användas och var man fick lov att ha dem. Det var en vanlig trädgårdskant, 50 mm bred och med en fasning på ena sidan. De skulle sättas i jordfuktig

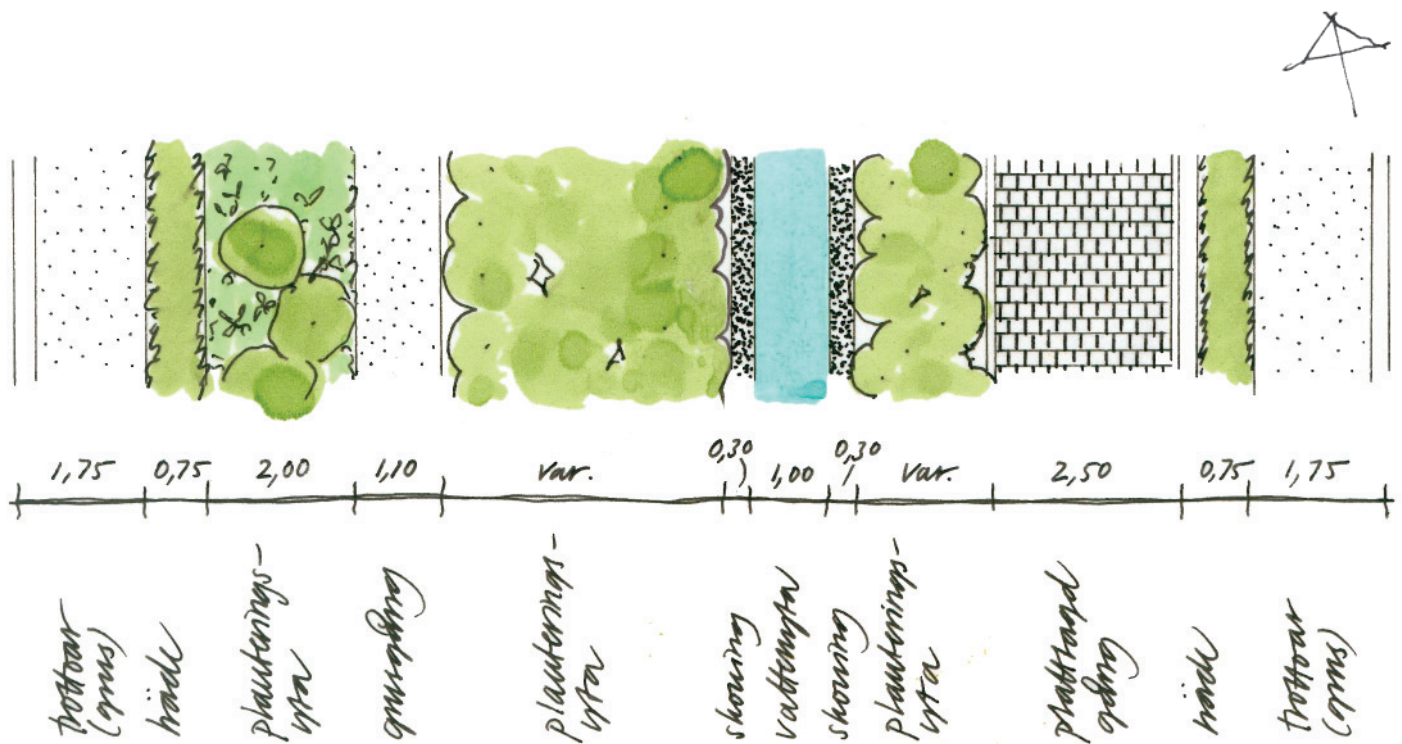
betong och fick endast användas mellan planteringar och hårdgjorda ytor. Jag trotsade denna anvisning då jag ritade in dem längs hela pergolagångens västra kant, även där plattytan möter grusgångarna. Jag ritade även in kantstöd kring plateringsytorna som finns runt entréplatsernas pergolastolpar. Jag hoppades att ingen skulle ha något emot denna avvikelse. Jag ville spänna in hela plattytan och dessutom åstadkomma en sammanhängande kant mot planteringsytorna i väster.

Rosariets övriga gångarna och de angränsande trottoarerna skulle vara av grus. Jag föreslog att samma sort skulle användas på de båda ställena. Ett grått stenmjöl med fraktion 0-8.

När jag tagit del av de projekteringsanvisningar som fanns började jag rita upp planen i en mer detaljerad skala än jag tidigare gjort.

Huvudgångens bredd fick jag fram genom att skissa i sektion på pergolan. Det var proportionerna av denna som fick avgöra gångens bredd. Jag ville att pergolastolparna skulle löpa fritt utanför plattytan och kom fram till att en bredd på 2,50 m kändes rätt. Grusgångarna gjordes 1,10 m breda.

BELÄGGNINGSSUTSNITT normalsituation från
Rosariets mittdel (vid roskvarteren), skala 1:100

vegetationsytor

Rosariet innehåller inte så stora gräsytor, men de är viktiga då de framhäver parkens skälning och för att de ger parken ett djup. Vi hade en utdragen diskussion om dessa då parkförvaltningen i Lomma kommun ville ha ett mycket större jorddjup än det jag föreslog. Anledningen var att de i framtiden ville ha möjlighet att plantera buskar eller träd på gräsyterna, utan att de skulle behöva tillföra en större mängd jord. Jag hade lite svårt att förstå varför tankar som dessa fanns innan parken, som just höll på att ta form och var avsedd att anläggas, ens var färdigställd. Jag var även rädd för att gräsmattorna skulle bli för mjuka med ett för tjockt lager växtjord

och att de skulle sätta sig.

Alla planteringsytor skulle, förutom där häckarna skulle komma att växa, innehålla rosor. Dimensioneringen av dem var inte svår, att föreskriva växtjordssammansättningen var däremot inte lika problemfritt. Återigen fick jag ta hjälp av litteraturen och Birgitta Nordström. Den växtjord jag tillsist föreskrev skulle bestå av näringsrik kalkhaltig lätt lerjord. En grundgödsling skulle utföras innan plantering med 40-60 kg välbrunnen ko- eller hästgödsel per 10 kvm. Denna skulle myllas ner i de översta 20 cm av växtbädden.

projektering marknivåer

Efter att ha ritat upp planen och måttanpassat gångar, bestämt bredden på planteringsytor och valt markmaterial började jag med höjdsättningen. Jag hade projekteringen av omkringliggande trottoarer och gator samt vattennivån att utgå ifrån.

Marken kring Rosariet är näst intill plan, så det var relativt enkelt att komma upp med en princip för höjdsättningen. Från kantstenen som skiljer gata från trottoar lutade jag marken in mot dammarna och kanalen. Trottoaren fick en konstant lutning medan marken från häckarna fick en varierande lutning. Denna blev brantare ju kortare sträckan var till vattnet. Jag ville att kanten nere vid vattnet skulle ha en konstant nivå. Där det var som brantast, nordväst om den norra dammen, fanns blandplanteringen så jag såg inte lutningen som något problem.

Jag fick göra en avvägning mellan vad som var viktigast när det gällde gräsyornas lutning och höjden på dammarnas och kanalens skoning. Eftersom avståndet mellan vattenstråkets kant och gräs-yornas kanter, mot gångarna, var olika skulle även gräsyorna komma att få varierande lutning. Jag skissade mycket i sektion och tvingades besluta vilken den minsta respektive högsta lutningen skulle få vara. Även där grässträckan var lång kändes det viktigt att intrycket av parkens skålning behölls och

där den var kort var det viktigt att ytan inte sluttade för mycket. Meningen var att besökare skulle lockas att gå ut på gräsytan från pergolan och inte känna obehag på grund av en för stark lutning.

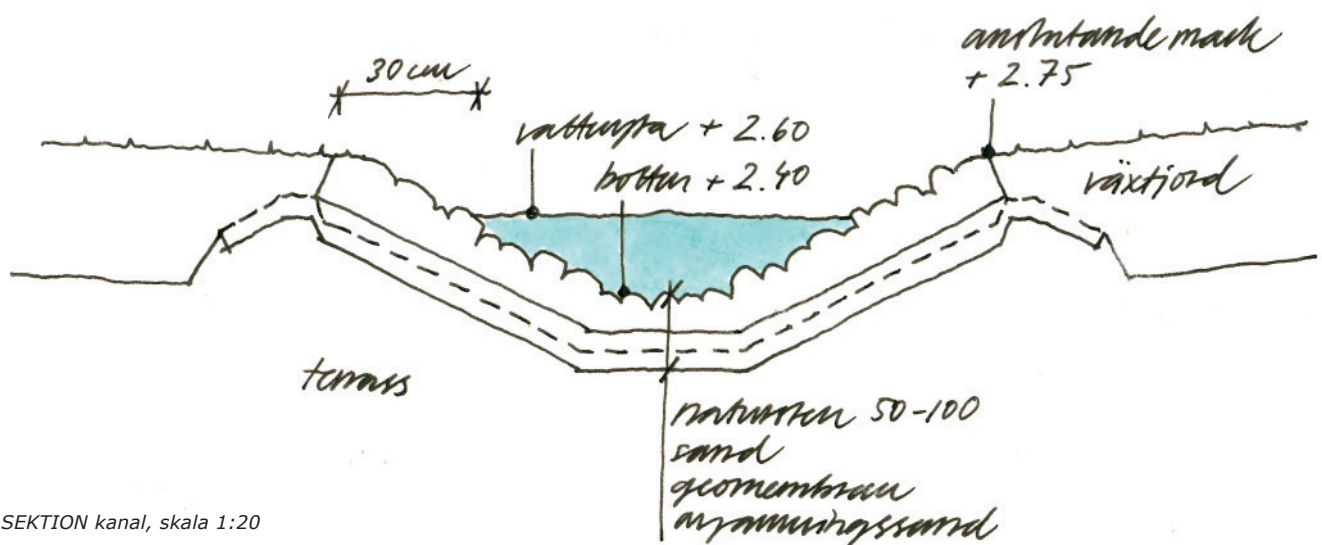
vattenstråket

Dammarna och kanalen skulle ha kanter och botten av natursten med fraktionen 50-100 mm. Tätskiktet skulle bestå av gummiduk. Detta var i enlighet med dammarna i de andra parkdelarna. Jag gjorde en del försök att justera utformningen av stenskoningen men utan resultat. Jag ville åstadkomma att kanten mellan gräs/plantering och vatten blev så skarp som möjligt och att den del av skoningen som kom över vattenytan blev så liten som möjligt. Som handlingen såg ut i detta läge var nivåskillnaden mellan vatten och omkringliggande mark 15 cm. Grusgångarna och broarna låg ytterligare 10 cm högre för att göra dem tillgängliga för alla. Jag försökte få igenom en höjning av vattennivån med 5 cm. Men då denna var tvungen att ligga under den kommande vatten-

yta i Kontorsparken, fick jag veta att det inte gick. Skoningen kring vattnet fick en lutning på 1:2 vilket innebar en skoningsbredd på 30 cm. Vattenytans bredd i kanalen blev 1 m.

Vattenstråket i Rosariet kommer att kopplas ihop med två andra dammar i Midskeppsparken. Den ena av dessa kommer att finnas i Kontorsparken och den andra i parkdelen söder om Rosariet.

Vattnet kommer att pumpas från Höje å, till Kontorsparkens damm. Härifrån bygger konstruktionen på självfall ner genom dammsystemet. Brunnen i Rosariets norra damm ligger 50 mm över brunnen i den södra dammen. Ur den norra kommer vattnet att komma ut, för att sedan rinna ner till den södra och här försvinna. Till sist kommer vattnet att återkomma i den södra parkdelen för att sedan rinna tillbaka till Höje å.

SEKTION kanal, skala 1:20

projektering byggda konstruktioner

När marken till stor del var projekterad var det dags att rita på Rosariets byggda konstruktioner - pergolan, de fristående stolparna och broarna. Jag hade ingen direkt uppfattning om hur dessa skulle se ut, så även här började jag med att leta referenser i litteraturen.

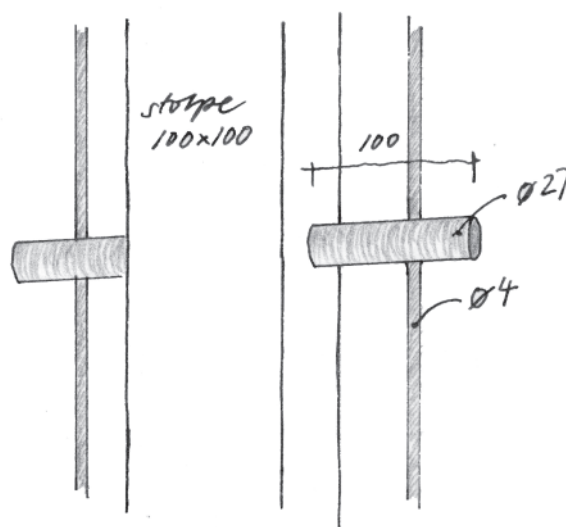
pergola och fristående stolpar

För att hitta huvudgångens bredd hade jag skissat på pergolans proportioner. Jag ville att pergolans stolpar skulle möta marken utanför plattytan. Gången var 2,50 m inklusive kanstöden och avståndet mellan pergolanstolparna 2,80 m. Avståndet mellan stolparna i parkens längdriktning fick anpassas efter de tvärgående smitgångarna. Mellan dessa, mitt för roskvarteren, skulle det endast finnas en stolprad längs parkens östra kant. Pergolans höjd, upp till underkant av ribborna, blev 2,60 m.

Min bild av pergolan hade främst bestått av prunkande rosor med olika blomstorlekar och färg som skulle väva sig in i varandra. Själva konstruktionen ville jag ha så enkel som möjligt. Tidigt kom det önskemål från parkförvaltningen att stolparna skulle utformas så att klängrosorna hade någont att klänga mellan. De ville inte att rosorna endast skulle vara tvungna att bindas upp utmed stolparna, utan att det även skulle gå att lägga dem tillrätta. Efter mycket skissande och diskuterande valde jag att med jämna mellanrum lägga in rundstavar i stolparna. En galvaniserad ståltråd skulle löpa mellan dessa och möjliggöra att rosorna skulle kunna flätas in mellan stolpe och tråd.

Jag föreslog att pergolan skulle byggas av sågat lärk. Bilden av en grön tryckimpregnerad pergola

kändes inte så lockande. Men Lomma kommun och JM ansåg att det dels var för dyrt med lärk och att den skulle byggas av samma material som konstruktionerna i de övriga parkdelarna. Jag fick dock igenom att det skulle vara sågat virke. Jag tyckte att ett grövre uttryck kändes rätt tillsammans med rosornas taggar och fria växtsätt.

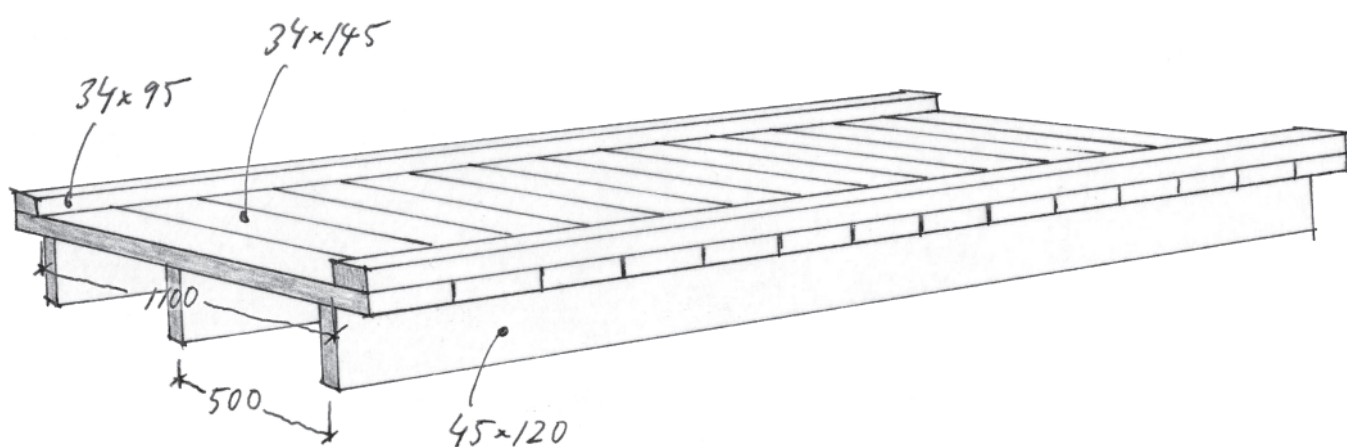

broar

Grusgångarna som skiljer roskvarteren åt behövde broar för att nå över kanalen. Jag hade läget för var de skulle vara och en idé om hur jag ville att de skulle se ut. Då de var sex stycken och låg på en ganska kort sträcka kändes det viktigt att de skulle smälta in i parken. Jag ville att de skulle fortsätta i samma nivå som grusgångarna och att de skulle vara horisontella. Jag ville att Rosariets besökare skulle se rosor - vatten - rosor och inte rosor - bro - rosor. Broarna skulle vara en förlängning av gångarna och inte göra så mycket väsen av sig. Återigen

föreslog jag lärk, men även här blev det tryckimpregnerat virke, men denna gång hyvlat.

Jag funderade länge på hur broarna skulle förankras i marken. Jag ville att stenskoningen och kanalen skulle fortsätta in under broarna utan uppehåll. Det var också viktigt att upplaget inte syntes. Dessa tankar resulterade i betongblock, på vilka broarnas bärlinor fick vila. Kanalens gummiduk skulle bultas fast i blocken. Denna infästning skulle sedan döljas av stenskoningen som skulle läggas en bit upp mellan bärlinorna.

projektering vegetation

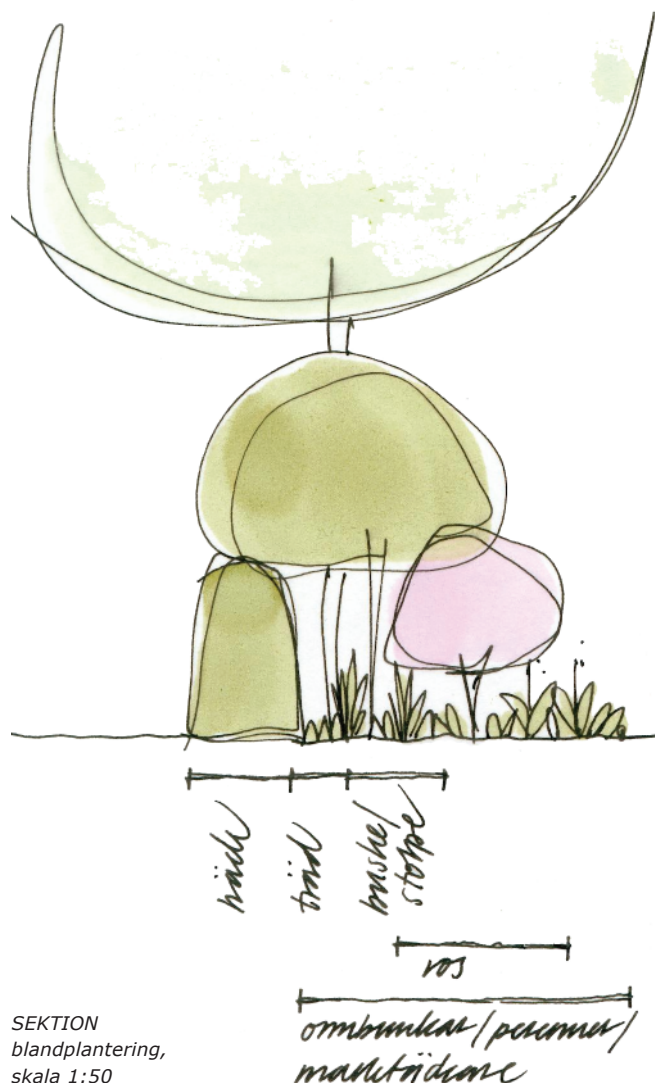
Det sista jag gjorde under projekteringen var att komponera växterna till alla planteringsytor. Jag hade hela tiden, ända sedan idéskissen, haft planteringarna och rossorterna i bakhuvudet och funderat över vilket uttryck jag var ute efter. Nu, väl framme vid detta moment, var det kul att få klä in den hittills ganska hårda parken med lite grönska.

träd och häckar

Häckar av avenbok ramar in parken. De löper längs hela den östra och den västra kanten, med släpp endast för de två smitgångarna. Den västra häcken går runt hörnen in på kortsidorna. I norr slutar häcken i pergolagången och i söder vid entréplatsen. Ett försjutet häckparti ramar även in och fungerar som fond till den södra entréplatsen.

Avenbok som häckmaterial var redan föreslaget för övriga häckar i området. Även om jag tycker att bokens vinterfärg är vackrare än avenbokens och att den om våren ger ett friskare och frodigare intryck, kändes det viktigare att häckmaterialet var genomgående.

Jag ville ha skira träd längs Rosariets västra kant. I närliggande parkdelar och i området i övrigt var ginnalalönn flitigt föreskriven. Jag kände att denna art var ett för kompakt och mörkt träd. På sikt var jag rädd att de skulle skugga planteringarna för mycket. Jag övervägde ett antal andra arter - korstörne, robinia och smalbladig ask. Det var korstörnets och robinians oregelbundna och skira växtsätt jag var ute efter. Men då dessa är relativt vindkänsliga och Lomma kommun inte tyckte att de hade rätt karaktär föreslog jag smalbladig ask. Även detta träd är vindkänsligt, men har mer den känslan av "vanligt" gatuträd som efterfrågades.

SEKTION
blandplantering,
skala 1:50

PLAN ros kvarteren,
skala 1:200

blandplanteringar

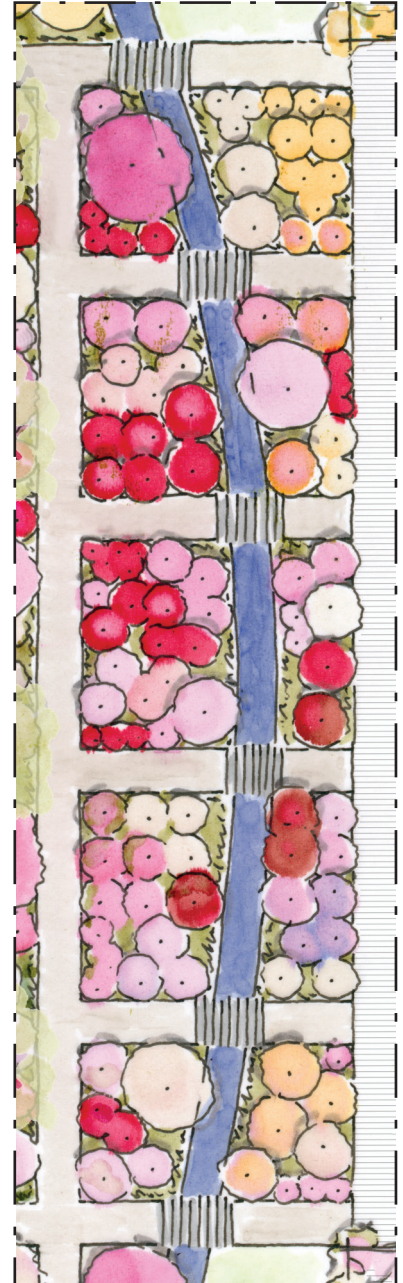
Precis innanför häcken, under träden längs Rosariets västra kant fanns planteringarna där rosor skulle visas tillsammans med andra växter. Jag ville utnyttja träden och häcken som ryggrad att bygga upp min plantering från. Förutom rosor placerade jag främst perenner och marktäckare på ytorna. Men även ett antal buskar med tydlig karaktär återfinns här. Som trollhassel med sitt spärrgreniga växtsätt och sin tidiga blomning, röd perukbuske för sin bladfärg och sina blommors skull samt rödblåg hassel, även dessa med tanke på bladfärgen men även för deras växtsätt.

Jag var ute efter att buskarna tillsammans med träden och häckarna skulle ge blandplanteringarna en tydlig och robust stomme. Mellan buskarna skulle de mer löst växande rosorna tillsammans med större perenner och ormbunkar växa. Vid deras fötter skulle en matta av marktäckare finnas. I vissa lägen placerade jag även fristående stolpar där antingen klängrosor eller klematis skulle komma att växa.

roskvarter

I Rosariets mitt finns de tio ros kvarteren. Kvarteren avgränsas av grusgångar, pergolangången och av kanalen.

Jag uppbyggde upp kvarteren av rossorter med olika storlekar, färg och form. Jag ville inte ha en allt för strikt uppdelning efter blomfärg eller rosgrupp, som till exempel att alla alba-rosor skulle stå för sig själva. Istället blandade jag sorterna och utnyttjade att de var olika stora och hade olika färgnyanser. Min intention var att få olikartade kvarter och att det inbördes skulle finnas en variation så att varje kvarter skulle få olika identitet och uttryck.

Då jag i verkliga livet inte sett alla de rosor jag använde mig av, utan bara på bilder i böcker eller på internet, kändes det lite som en chansning när jag placerade dem. För att på något sätt komponera ihop planteringarna, jämförde jag olika bildkällor med varandra och utgick sedan från att de hade en viss blom- och bladfärg.

projektering vegetation

Många av de utvalda rosorna till kvarteren är återblommande. Jag ville att parken under en viss period skulle vara överfull med blommande rosor, men att inte alla skulle blomma hela säsongen. Det kändes viktigt att Rosariet skulle ha en höjdpunkt, då de flesta rosorna skulle stå i blom. Men även att det skulle finnas en längre blomningstid på delar av sortimentet. Främst för att detta är en park som människor bor nära och förhoppningsvis kommer att vistas i dagligen.

klängrosor

Klängrosorna var de växter som var lättast att placera. Vid varje stolpe skulle det planteras två stycken. Det var av dessa jag hade den tydligaste bilden i mitt huvud. Jag ville att rosor med olika blomstorlekar, färg och blomningstid skulle väva sig in i varandra och dölja det mesta av konstruktionen de klängde på. Vid komponeringen utgick jag främst detta. Jag ville även ha en någorlunda jämn fördelning av de återblommande rosorna över pergolans längd.

När jag började komponera utgick jag från de redan tidigare bestämda mörkröda rosorna vid parkens södra entré. Från denna färg gick jag mot rosa, svagare rosa och sedan vitt i parkens mitt. Ett parti med gult tog över här, för att sedan leta sig tillbaka till vitt, rosa och till sist rött igen i parkens norra del. De två rossorterna som skulle dela stolpe fick med fördel ha olika blomningstid, så att de kunde avlösa varandra.

För att få ytterligare höjdvariation i roskvarteren och i blandplanteringarna placerade jag, brevid en fristående stolpe, även klängrosor i dessa.

rosgrupper

Längst bak i detta arbete presenterar jag en förteck-

ning över de rossorter jag valt och till vilka grupper de hör, bilaga 2. Men för att få en bättre uppfattning och en överblick följer här en kortfattad presentation.

vildrosor och deras hybrider

En knapp femtedel av alla rosorna i Rosariet hör till denna övergrupp. Alla, med undantag för två sorter i Pimpinellifolia-gruppen, är engångsblommande. Helenae-gruppen representerar klängrosor medan de övriga är storvuxna buskrosor. De rena arterna doftar relativt svagt medan de flesta av hybriderna har en stark doft.

gammeldags rosor

En tredjedel av rosorna i parken är gammeldags rosor. De flesta är buskrosor som når en höjd på ungefär en och en halv meter, men gruppen innehåller även några klängrosor.

Man kan dela upp de gammeldags rosorna i två grupper. De som är engångsblommande och de som är återblommande. De engångsblommande rosorna blir generellt större, de är mer lättskötta, tål skugga bättre, kräver mindre näring och är här-

Referensbild av *R. helenae 'Hybrida'* klängande på stolpe

digare. (Roshandbok, Flora Linnea 2006, s 35).

I Rosariet finns tre grupper med återblommande gammeldags rosor representerade, Bifera-gruppen (Höstdamascen-gruppen), Bourbon-gruppen och Remontant-gruppen. Gemensamt för gammeldags rosor är att de flesta har en stark doft.

moderna rosor

Hälften av Rosariets rosor är moderna. De moderna buskrosorna och de klättrande rosorna inom denna grupp är rikligt representerade, medan rabattrosorna endast visas i två sorter. De flesta av buskrosorna uppnår en höjd på omkring en meter. Majoriteten av dessa är återblommande. Av de klättrande rosorna är däremot endast ett fåtal återblommande. Dessa återfinns främst i den storblommiga klättreros-gruppen. Med undantag för de engelska rosorna har de flesta moderna rosorna en svag doft.

projektering utrustning och belysning

Rosariet ska rymma plats för avkoppling, dag som kväll. Man ska kunna nyttja parken och våga gå genom den även då det är mörkt ute. Parken skulle nu möbleras och belysas och jag föreslog i vilken omfattning detta skulle ske.

bänkar och skräpkorgar

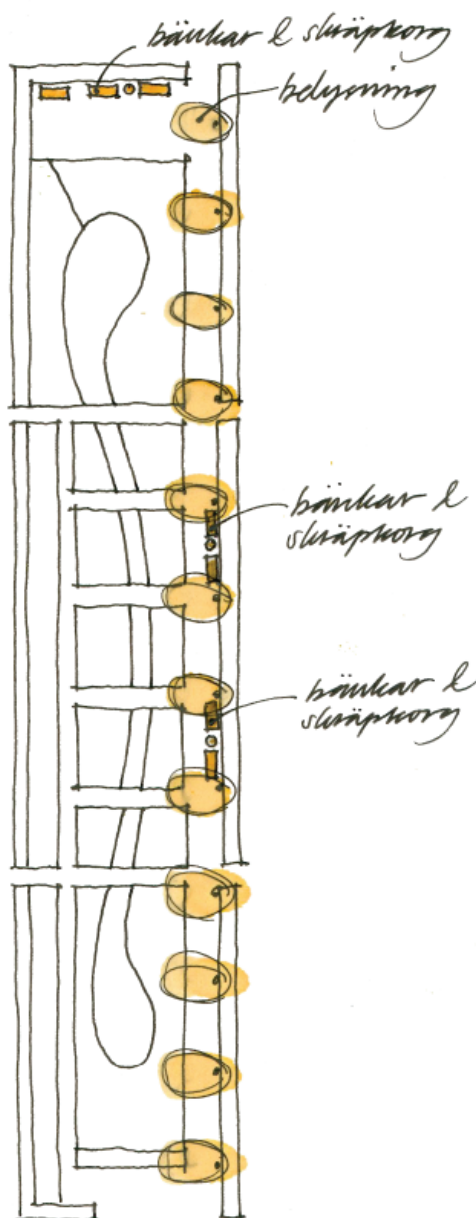
Jag hade inget att säga till om i fråga om vilken typ av bänk eller skräpkorg som skulle finnas i Rosariet. Hela Midskeppsparken skulle ha samma sorts utrustning. Bänken eller snarare parksoffan kommer från Byarums bruk och är av modellen Lessebo. Jag placerade dem fritt på betongstensytorna med ena pergolasidan i ryggen. Modellen är för mig väldigt offentlig men ger ett lite mer graciöst intryck än vad många andra "standardsoffor" som ofta används i sådana här sammanhang ger. Jag tyckte att det kändes okey att använda den i Rosariet.

I anslutning till bänkarna placerade jag skräpkorgar. De skulle komma från Nola och vara av typen Otto. Jag tycker att man kunde ha valt ett lite roligare alternativ eller åtminstone valt lackerade. Jag föreslog att de skulle hängas på pergolastolparna och hoppades på att de inte skulle förbli lika iögonfallande när klängrosorna och häckarna växt till sig.

belysning

Till en början var det tänkt att gatubelysningen utanför parken skulle täcka även Rosariets behov av ljus. Men då stora delar av huvudgången på sikt skulle bli överväxt av pergolans rosor och då skymma gatubelysningen, kom vi fram till att det ändå skulle finnas belysning här. Jag valde att placera en liten nedåttlysande armatur på varannan stolpe i hela

parkens längd. Armaturen kommer från BEGA och jag föreskrev att den skulle placeras 1,6 m över marken från dess överkant.

projektering revideringar

kanalen och dammarna

Några månader efter att projekteringen var klar och bygghandlingarna levererade ringde de från Skanska och meddelade att de sänkt vattennivån i vattensystemet med 15 cm. Detta innebar att om marknivåerna kring dammarna och kanalen skulle ligga kvar på den projekterade nivån skulle skoningen komma att bli dubbelt så hög, 30 cm respektive 40 cm vid broarna. Om lutningen på stenskonung skulle behållas innebar det även att vattenspegeln i kanalen skulle bli näst intill obefintlig och att skoningsbredden skulle bli 60 cm på var sida.

Att ha en så bred skoning kändes uteslutet. Eftersom allt redan var färdigprojekterat kring vattnet valde jag att inte sänka marknivåerna där stenskonungen började. Om jag hade gjort detta skulle gräsyterna blivit brantare och då inte varit speciellt välkomnande att vistas på.

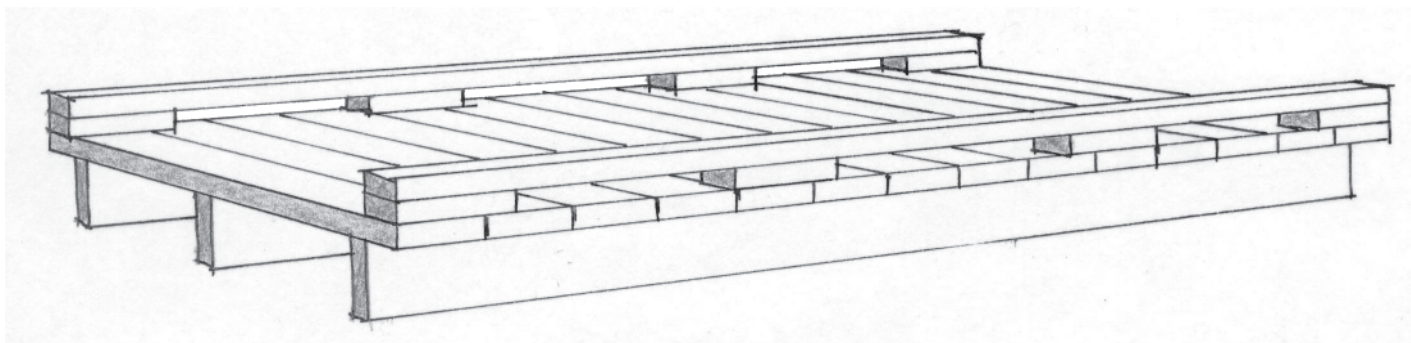
Jag valde att göra en brantare lutning av skoningen, 1:1. Det kändes helt enkelt som om parkens fina

skålning annars hade förvandlats till en överdriven påminnelse om vattnets roll, som var viktig men dock inte styrande. Jag var ute efter att förmedla Rosariet som helhet, som ett balanserat parkrum där de olika komponenterna arbetade tillsammans.

broar

I och med sänkningen av vattenytan och då även botten i dammarna och kanalen, kom det önskemål från Lomma kommun att höja avåkningsskyddet på parkens broar. Avståndet mellan broarnas gångyta och botten i kanalen var nu 60 cm. Detta innebar egentligen att broarna skulle förses med räcken, men efter en diskussion med kommunen kom vi fram till att detta inte var tänkbart.

En höjning av avåkningsskydden såg jag inte som något problem, det skulle inte påverka broarnas intryck nämnvärt och kändes otroligt mycket bättre än räcken.

byggskede platsbesök

I mitten av oktober fick jag höra att Rosariet snart skulle börja anläggas. Tidpunkten var satt till hösten 2006 redan under förslagsarbetet och den visade sig stämma. På något sätt blev det nu verkligt igen. Det hade gått lång tid sedan jag senast haft något med projektet att göra så det kändes lite konstigt. Anläggandet av Rosariet var tänkt att pågå i en månad, under november 2006.

Jag trodde nog att det skulle kännas som att komma till en främmande plats när gjorde mitt första platsbesök under anläggningstiden. Tidigare hade jag bara sett platsen på ritning, i plan och sektion. Men när jag stod där, mitt bland byggarna, kände jag mig trots allt ganska hemma. Jag kände igen detaljerna, hörn och vinklar. Även om jag vid mina besök såg

en del saker som inte byggdes enligt handlingarna och då retade mig på att jag inte varit på plats oftare så att det hade funnits en chans att rätta till dessa, så är det nog trots allt främst jag själv som kommer att se missarna i framtiden.

Nu är det denna plats som kommer vara Rosariet och inte de sträck som finns ritade i min dator.

2006-11-02 mitt första möte med Daniel Sennfält, platchef för Rosariet.

"Hej, Helen."

"Daniel."

"Så nu är det igång."

"Ja, vi hade startmöte i måndags."

"Vad har ni gjort sedan dess?"

"Marken har fyllts upp här tidigare, med totalt cirka 1,2 meter fyllning, först 70-80 centimeter lera och resten kross. Så nu har vi fått schakta bort krossen från hela ytan, den låg där för att vi skulle kunna köra på den."
"Vad betyder alla röda kryss på marken?"

"Det är markeringar för var pergolaplintarna ska placeras."

"Hur går utsättningen till?"

"Det är en man, eller utsättare, som sätter ut alla punkter och sedan kommer andra människor och fixar sakerna som de ska vara."

"Hur gör ni med plintarna, ni sätter väl inte alla med samma ök-höjd?"

"Nej, de kommer att sättas i fyra olika nivåer har jag för mig, jag tror att gången sluttar svagt."

"Så när kommer pergolan att vara klar?"

"Snickare har förtillverkat pergolans alla delar i en lokal här i närheten. De kommer att montera stolparna när plintarna är satta och resten av konstruktionen när de andra är klara med alla maskiner och så här inne."

"Har ni upptäckt något speciellt i handlingarna som blir svårt att genomföra?"

"Det pilligaste kommer nog att bli att fixa de smala rektangulära planteringsytorna i de hårdgjorda ytorna."

"Varför?"

"Kantstöden ska få plats där också, de ska desutom sättas i jordfuktig betong, det tar plats."

"När kommer det där kvarteret att vara klart?"
(jag pekar på planen öster om rosariet)

"Kvarter 7. Det kommer stå klart någon gång under 2008."

"Vad gör männen där borta?"

"De är från Utetjänst i Lund, det är de som fixar med bevattningssystemet."

Nu fick jag reda på att det bevattningssystem jag efterfrågat under projekteringen i alla fall skulle bli genomfört. Det kändes otroligt bra med tanke på den roll som växterna spelar i denna park.

Förutom schakt av krosslager var det även schaktat för trädgropar och vattenstråk.

Bevattningssystemet läggs ut 400mm under jordytan - på terrassen (lera). De perforerade slangar som bevattnar växterna ligger från denna nivå och upp till 50mm under markytan.

byggskede platsbesök

2006-11-09 platsbesök

Träffade inmätaren. De håller på att sätta plintar till pergolan. De sätter dem i jordfuktig betong, nästan alla är på plats. De sitter verkligen i en spikrak linje. Känns skönt. Betongfundamenten till broarna är också satta, även de i betong. Trädgroparna är fyllda med vad jag antar är mineraljord, jorden sticker upp som små kullar över terrassen. Den ser väldigt lerig ut, men det har ju regnat en massa idag. Står vatten lite överallt.

Inmätaren frågade mig om hur det blir med

belysningen. Svarade att någon man på Kraftringen i Lund kontaktat mig angående denna och att det är han som vet hur det ska vara. Tillade även att ledningarna skulle dras ovanpå överliggaren i pergolan så att de blir dolda från marken.

Längs den västra sidan om vattnet har nu bärlager för gångarna kommit på plats. Allt börjar ta form, det är kul att se hur ritningarna blir verklighet.

Grov sand är upplagd på vattenstråkets kanter.

Pergolaplintar placerade, de borte satta i betong. Trädgropar uppfyllda med jord. Kant av grov sand runt dammkanten utlagd.

2006-11-14 platsbesök

De håller på att sätta kantsten. Har börjat i den norra delen. De är tre stycken som jobbar, väldigt trevliga och mycket noggranna. En av dem skyfflar jordfuktig betong från en traktorskopa och placerar den framför den redan satta stenen. Efter detta skrapar en annan man bort lite av betongen från kortsidan och så sätter han nästa på plats. Han väger av den med ett vattenpass och slår lite på den genom att lägga en träbit och sedan använd sig av en handslägga. De har en uppspänd lina som de följer i överkant. Sedan kommer den första mannen in igen och för upp betong på stenens långsidor, slutligen plattar han till betongen så det blir en fin slät yta.

Byter några ord med dem och får reda på att de under morgondagen beräknar vara klara med alla kantstöd och att de sedan ska börja lägga plattorna mellan kantstöden. Den tredje mannen gör samma sak som de andra men jobbar själv lite längre bort. Nu är också bärlagret för pergolagången och tvärgångarna ner mot dammen på plats och alla plintar för pergolan är satta.

Jag kan inte låta bli att vara lite orolig för plintarnas visning.

Tycker att de ser ut att sticka upp jätte-mycket nu när kantstenen bredvid är på plats. Men nu är det i vilket fall för sent att göra något åt det...

Sättning av kantsten

Alla bärlager utlagda

byggskede platsbesök

2006-11-24 platsbesök

Nu har det hänt saker. Alla pergolastolpar är monterade och bärlinor och ribbor är på väg upp i den norra delen. Verkar som de borrar hål och satt rundstavarna med den galvade tråden på plats innan de monterade stolparna. Känns bra att jag valde sågat virke och inte hyvlat. Den grova ytan fungerar bra tillsammans med pergolans enkla form. De har dock vänt stolparna fel i parkens båda ändar. Lite synd men säkert inget man tänker på när klängrosorna växt upp. Kantstenarna är på plats. Retar mig lite på att de är felvända runt de små planteringsytorna för klängrosor som finns vid parkens entréplat-

ser. Meningen var att de skulle liva med den omgivande plattytan och att fasen skulle vara in mot växtjorden. Alla plattorna är i alla fall också lagda. Tror bestämt att jag föreskrev att de skulle läggas i förband, men är glad att de lagt dem utan och det med en mycket fin precision, de längsgående fogarna är spikraka. All växtjord utom den till häckarna är på plats. Undrar varför bevattningsslangarna inte är nere i jorden, alla sticker upp. Dammduken ligger på plats i vattenstråket. Inte justerad och sattfast än, bara utlagd.

Pergola på väg upp utmed den nylagda plattgången.

2006-11-28 invigning av Rosariet

Så kom invigningsdagen. Allt var inte riktigt färdigställt, men det mesta var klart, förutom plantering av rosorna. Det var detta som skulle ske denna dag, eller i alla fall en del av dem skulle ner i jorden.

När jag kom till Rosariet var det ganska mycket människor där. Många boende i de nybyggda kvarteren intill hade kommit för att delta, men här fanns även representanter från Lomma kommun, JM, Skanska och SLU. Ceremonin hölls i den norra delen av parken och började med ett tal av Lars Björklund, JM:s projektledare för Lomma Hamn och följdes med ytterligare tal av Pär Gustafsson från SLU, som berättade lite om historien kring rosor. Klassisk musik strömmade ur högtalare samtidigt som Lomma kommun bjöd på nyponsoppa och rosenbröd. Alla som ville fick plantera var sin klängros vid någon av pergolastolparna. Jag planterade en 'Santana' vid sittplatserna i norr.

I den södra delen höll de tre männen, som vid mitt tidigare besök satte kantsten, på att lägga ut sand på dammduken. Denna var nu fastsatt med klamrar i kanterna vilka tryckts ner i underlaget. I den norra delen var redan stenen utlagd på sanden.

Den stora planteringsytan i nordost var färdigplanterad med marktäckare, buskar och rosor.

resultatet reflektioner

I början av december 2006 var Rosariet färdiganlagt. Parken rymmer 97 olika sorters rosor, många har endast en representant medan andra finns i fler exemplar. Efter att tidigare ha presenterat hela processen bakom Rosariet går jag här in på hur resultatet av mitt och anläggarnas arbete blev.

2007-01-13 platsbesök

Nu är det klart! Endast bänkarna verkar saknas och vattnet ska stå lite högre. Rosorna är planterade, armaturerna satta på stolparna, grästorven utlagd, ja allt.

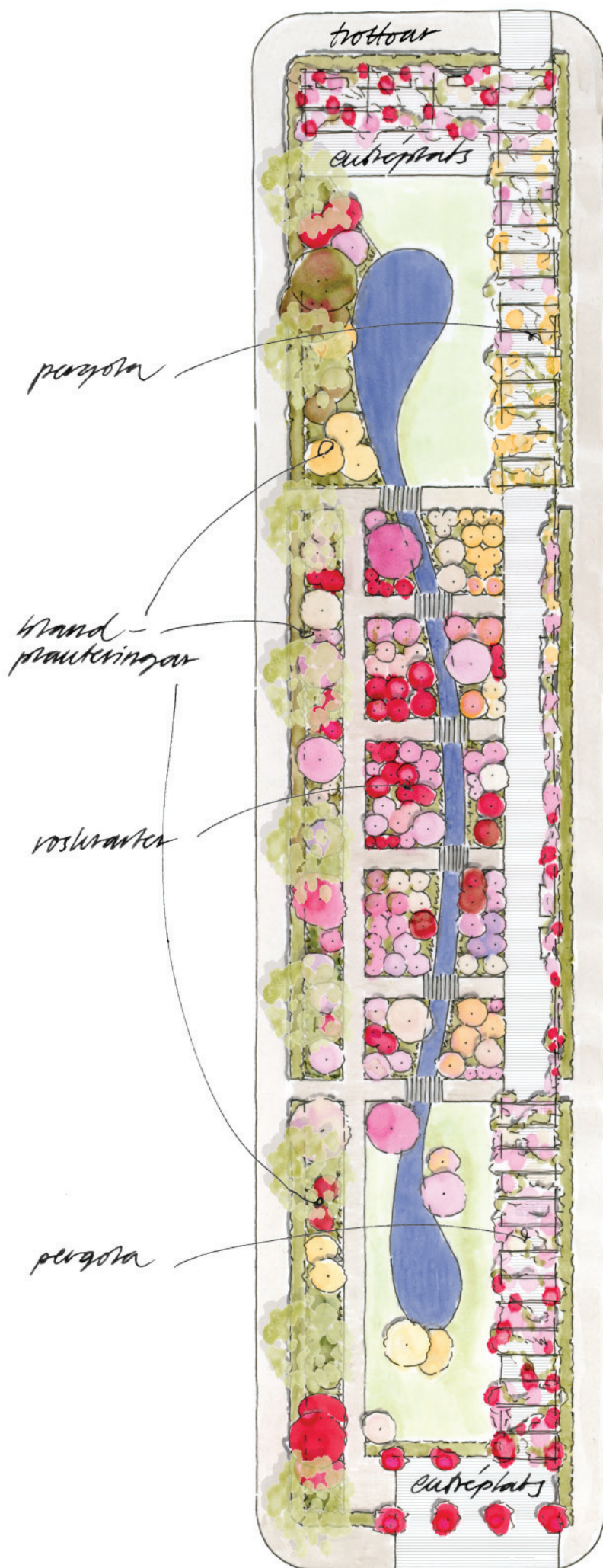
Fantastiskt!

Tänk att det är jag som hittat på detta, och för så länge sedan.

Hoppar över hönsnätet de satt upp runt hela parken för att stoppa små inkräktare, mest kaniner. Vandrar längs pergolan och kan inte annat än att känna mig stolt. Efter, som det nu känns, år av vånda är det äntligen klart. Jag gjorde det!

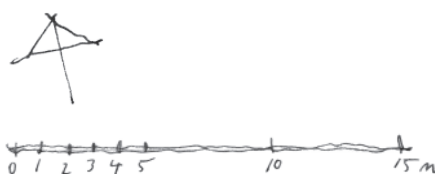
Rosariet i mitten av juli 2007

Även då jag följt arbetet under anläggningstiden och sett parken ta form så kunde jag först nu se resultatet, eller i alla fall gestaltningsuttrycket. De första gångerna jag var på plats efter att parken blivit klar slogs jag av hur olik min bild av parken varit under förslags- och projekteringsskedet mot vad den är nu. Rosariet skulle vara mycket frodigare och grönare än denna just färdigbyggda plats.

Under hela processen, då man skissar och målar upp bilder framför sig, tänkte jag mig oftast vegetationen som väl etablerad och utvecklad. Man ser hur objektet kommer att se ut 10-15 år efter anläggandet av platsen. Det jag reflekterar över nu är hur snabbt jag vande mig vid hur Rosariet ser ut idag. Efter ett antal besök känns parken varken kal eller ofärdigt längre. Jag har nu istället gått in i en fas då jag längtar efter att se själva utvecklingen och hur parken kommer att förändras mellan mina besök.

Parken är utformad specifikt för att visa rosor, men min intention var hela tiden att hitta en disposition där gestaltningen inte står och faller på om det kommer vara rosor här om 20 år eller inte. Jag ville gestalta en park där hela utformningen inte skulle behöva ombearbetas bara för att behovet/möjligheten av att ha ett rosarium försvann.

resultatet reflektioner

entréplatserna

Den södra entrén är en öppen plats, där besökare kan välja mellan att gå den plattbelagda huvudgången genom pergolan eller den mindre grusade gången längs parkens västra kant.

Den norra entrén är mer sluten. Här kommer besökaren in under pergolan, som här gör en sväng för att löpa över hela parkens bredd. Under taket av klängrosor finns bänkar där man kan sitta och blicka ut över parken.

Den södra entréplatsen

Vy mot Rosariet från norr, den norra entréplatsen i bakgrunden. Förarbetet till Midskeppsparkens ovala damm syns i förgrunden.

rosariet utifrån

Nere från åpromenaden vid Höje å kan man skymta Rosariet bakom Midskeppsparkens södra parkdel. När häckarna är uppväxta och de röda klängrosorna täcker hela stolparna tror jag att Rosariet kommer kunna dra till sig nyfikna besökare härifrån, även de som inte är bekanta med Lomma hamn. Den tydliga avgränsningen av parkrummet tillsammans med rosstolparna kommer förhoppningsvis att utgöra en fast och tydlig punkt, även från ån.

Det är främst pergolakonstruktionen och de klippta häckarna som möjliggör att Rosariet kan urskiljas från håll. Från Stiltjegränd, som går norr om Rosariet ut mot havet, ser man hur Rosariets norra pergoladel sticker ut i gaturummet. Detta är viktigt för kopplingen mellan Midskeppsparken och Strandpromenaden, gatan längs med havet. Man kan se hur grönskan sticker fram mellan husen.

Även den utblick man får från Rosariets norra del är viktig för stadsdelen. Härifrån kan man se havet och horisonten. Stilteplatsen med sin kilform in mot Midskeppsparken kan hjälpa till att locka besökare från Strandpromenaden, samtidigt som den kommer locka besökare att gå en sväng ut mot havet för att se vad som väntar där.

resultatet platsbesök

2007-03-02 Samtal med Daniel Sennfält,
platschef för Rosariet

"Tänkte ta en sväng och se hur det ser ut."

"Du skulle varit här förra veckan, då låg snön
tungt över allt."

"Så det är därför det är fullt med granruskor i
hela parken?"

"Jo, antar det. Trädgårdsavdelningen var där
och fixade det."

2007-04-20 platsbesök

*Så här i efterhand när man går omkring här, ser
en massa fel och gnagarskador på rosorna, men
samtidigt, som i smyg, beundrar platsen i sin
helhet, så inser jag att om jag inte tvingat mig
själv att ställa upp i den där tävlingen, så skulle
någon annan fått gett uttryck för denna plats.
Jag skulle antagligen inte känna något särskilt för
ordet, platsen Lomma och inte heller gå omkring
här och småle.*

Granruskor nedstuckna i
jorden för att skydda rosorna
från tung snö och vårsol.

En vinterdag

2007-06-08 Samtal på plats med Linda Jacobsson, platschef Skanska trädgård

"Hur ofta är ni här och underhåller parken?"

"Varje vecka, eller när det behövs. Ibland så måste vi komma oftare för att vattna eller som i morses, då var jag tvungen att ringa och säga till om att gräset måste klippas."

"Så ni måste vattna även fast det finns ett bevattningssystem?"

"Ja, men det är främst träden som behöver extra. Det är egentligen bara rosorna och häckarna som systemet täcker. Jag ska faktiskt sätta

igång det nu efter att vi pratat."

"Det är en del rosor som dött, när ska ni byta ut dem?"

"Jag har beställt dem så de kommer ner i jorden nästa vecka. Vi får hoppas att de överlever, lite konstigt att alla på den yttre raden mot ån har dött."

"Kan det kanske bero på saltvindar?"

"Ja det är möjligt, men hoppas inte det."

resultatet byggda konstruktioner

pergola

Pergolan är byggd av sågat, tryckimpregnerat virke. Även rundstavarna som går genom stolparna är tryckimpregnerade men hyvlade. Ståltråden som löper genom rundstavarna är galvaniserad. Den plattbelagda gången i pergolan löper på fritt. Stolpnedslagen ligger i gräs-/häckytorna vid sidan om. Tanken var dels att minimera stolpnedslag i plattytor för att slippa skärning av plattor, men det kändes även viktigt att låta gräset gå in och möta betongplattorna inne, under pergolan. Detta för att välkomna och locka besökare att beträda gräsmattan och gå ner till vattnet.

Mitt för roskvarteren gör pergolan ett uppehåll. Här fortsätter istället den östra stolpraden ensam med de två överliggarna. Det kändes viktigt att ha kvar konstruktionen som en rygg längs parkens östra kant samtidigt som det var befriande för parkrummet att göra ett släpp i pergolan för att öppna upp mot roskvarteren som här kommer nära inpå gången.

fristående stolpar

Vid Rosariets södra entré och på ett fåtal ställen i roskvarteren och i blandplanteringarna står det fristående stolpar. De är utformade enligt samma princip som pergolan men har ytterligare en rundstav i toppen på den plats där pergolans överliggare finns.

broar

I Rosariet finns det sex stycken broar. De är byggda av tryckimpregnerat, hyvlat virke med dimensionerna 34x120 millimeter på gångytan.

Broarnas anslutning till grusgångarna ser bra ut. Man kan inte se något av de betongblock som de är upplagda på.

resultatet utrustning och belysning

soffor

Då jag fick veta att det var denna typ av soffa som skulle placeras i Rosariet kändes det lite tråkigt att jag inte fick någon möjlighet att välja modell själv, att välja en möbel som var tänkt just för Rosariet. Så här i efterhand tycker jag att den valda soffan fungerar. Det är fint att den inte är nergjuten i marken och att den känns lite som en trädgårdssoffa. Den fungerar bra i sammanhanget.

Parksoffor från Byarumsbruk, modell Lessebo och skräpkorg Otto från Nola.

skräpkorgar

Skräpkorgarna tycker jag där i mot är opassande och alldeles för hårda i en park som denna. Modellen är vanlig och känns igen av de flesta vilket kanske gör den till ett objekt människor accepterar. Men jag anser att man i en park som denna skulle ha valt en modell som verkar bättre tillsammans med sofforna och smälter in mer i miljön.

belysning

På varannan stolpe i parkens två pergoladelar finns grafitgrå stolphängda armaturer. Modellen är anonym och utformningen sparsmakad. De ger ett nedåtriktat ljus och förhoppningen är att ljusbilden inte ska skymmas när klängrosorna växt till sig. Armaturen i sig får gärna bli överväxt, bara ljuset har en fri väg ner till gången.

På vissa ställen har man satt en galvad täckplåt över sladden som löper ner till armaturen, längs stolparna. Det är lite synd att detta inte gjorts på samtliga sladdar.

Armatyr från BEGA

resultatet vegetation

Det är svårt att så kort tid efter färdigställandet av parken se hur planteringen blev - om de fick det uttryck jag eftersträvat och om färgkombinationerna fungerar. Det jag kan se tydligast är hur placeringen av träden och buskarna blev. Detta mycket för att jag föreskrev relativt stora kvaliteter.

Växterna ser i stort sett ut att må bra, en del rosor har dött men har omgående ersatts av nya friska. Skanska har två års garantiskötsel på Rosariet. Detta innebär att det är de som är ansvariga för att parken sköts och utvecklas under de första åren. Om växter dör byts de ut och ersätts med nya av samma sort.

Vädret denna första sommar för Rosariet borde ha varit bra med tanke på växtetableringen. Det var först varmt en lång period i maj, sedan mycket reg-

nigt i juni och juli och sedan varmt igen i augusti. Man har även grävt ner ett bevattningssystem i hela parken, det är endast träden som behöver lite extra vatten ovanifrån under torra perioder.

träd, buskar och häckar

Samtliga träd och de flesta häckplantor ser ut att må bra. Avståndet mellan träden, åtta meter, känns som ett fungerande mått. Man uppfattar dem som en trädrad innanför häcken, längs gatan och inte som fristående i en planteringsyta. Häckarna planterades med ungträdskvalitet så avenboken har redan nu uppnått en höjd på drygt en meter, men man kan inte än känna av dess verkan som parkens väggar.

Alla buskar i blandplanteringen lever och frodas. Konditionen på perennerna och marktäckarna är dock varierande. På en del ställen finns kala fläckar i planteringsytan. Artsammansättningen kan

jag inte säga så mycket om, mer än att jag tror den fungerar. Om växterna utvecklar sig som jag önskar, kommer blandplanteringarna vara fyllda av vegetation inom några år och marktäckarna har då förhoppningsvis växt ut över en del av stenskoningen.

rosor

Rosorna var vid planteringsstillfället ungefär lika stora. Det var bara några pinnar som stack upp ur jorden. Beroende på hur bra de etablerat sig denna första växtsäsong framgår det att en del trivs bra och blommar, medan andra endast fått några få nya skott.

Många av framför allt klängrosorna har redan vuxit sig höga och blommar relativt rikligt. De långa skotten har flätats in mellan stolpen och ståltråden, i och för sig med hjälp av människan, men det verkar som om klätterkonstruktionen på stolparna kommer att fungera.

Roskvarteren ser ganska kala ut och det är svårt att tänka sig hur hela marken ska kunna bli täckt av rosor och hur det i framtiden ska hänga ner över kanalens vattenspegel. Men förhoppningsvis och om jag inte haft helt fel när det gäller individernas storlek kommer kvarteren inom några år att växa samman och uppvisa en variation av rosor i olika höjd och färg.

Det är först nu jag kan gå omkring och se den egentliga blomfärgen och blomstorleken på de rossorter jag endast sett på bild. På ett par ställen reagerar jag över färgkombinationen mellan sorter som är placerade nära varandra. Det kommer att bli en färgexplosion här varje år. Men jag tror ändå att parken kommer att kännas inbjudande och uppiggande, om än färgstark, när rosorna växt till sig.

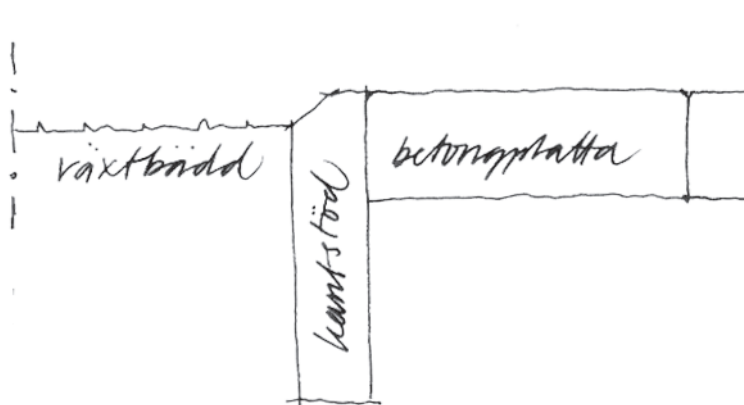
*Rosa 'Goethe' i
början av juni 2007*

*Bild från mitten av
juli 2007,
R. 'Etude' (över) och
R. 'Minnehaha' (under).
Kombination av rosor
med olika blomstorlek
men med samma färgton.*

resultatet konstateranden på plats

Under anläggningstiden och även efter att Rosariet blivit färdigbyggt har jag upptäckt saker som inte riktigt blivit som jag tänkt från början. Orsaken till detta kan vara rena anläggningsmissar, att bygghandlingarna misstolkats eller att man av någon anledning valt att frångå dessa. En del av det som jag ser som missar har ingen större betydelse medan andra är mer iögonfallande.

SEKTION kantstöd enligt bygghandling, skala 1:5

kantstöd

Enligt bygghandlingen skulle kantstöden runt de rosgropar som helt omges av betongplattor sättas i nivå med dessa. Istället har man under anläggningen vänt på dem och satt dem med den fasade kanten mot den hårdgjorda ytan och härigenom fått visning åt detta håll.

Om det är en anläggningsmiss eller om anläggarna medvetet ändrat på kantstöden vet jag inte. Resultatet har i vilket fall inte så stor betydelse även om jag tycker att det vore finare om det anlagts som det var ritat.

Kantstöd - verklig situation

gångar

Jag tycker det är synd att kantstöd endast fick ritas in mellan hårdgjorda ytor och planterings- och gräsytor. Det hade varit bättre ur skötselsynpunkt och det hade gett ett mer ordnat intryck om man satt det runt alla grusgångar. Idag är gränsen mellan plantering och grusyta vag och risken att växterna trampas ner av misstag verkar stor.

Jag hade ritat in smitgångar genom den östra häcken. På dessa platser har man istället planterat häck. Förhoppningsvis beror det på att fastigheten väster om Rosariet inte är bebyggd än och att gatan på denna sida inte är anlagd.

belysning

Belysningsarmaturerna skulle placeras på varannan stolpe längs parkens huvudgång. På plats i Rosariet märkte jag dock att armaturerna endast finns i parkens ändar, i pergolorna, inte på stolparna i parkens mittenparti.

Höjdplaceringen på stolparna kan också påpekas. De skulle enligt ritning placeras med samma överkantshöjd, men på plats ser man tydligt att placeringen varierar.

resultatet konstateranden på plats

fundament

Nästan alla stolpfundament sitter cirka 10cm över omkringliggande marknivå. Vid ett samtal med platschefen för Rosariet visade det sig att man tänkt sätta fundamenten i ett antal olika nivåer. Att den inre stolpraden och den yttre skulle få olika fundamentshöjd är logiskt då gången har ett sidofall men markhöjderna längs pergolagången är nästintill konstanta så det borde inte ha varit så svårt att sätta var fundamentsrad på samma höjd. Det hade varit önskvärt att få ner fundamenten så att överkanten livar med omkringliggande mark. Stolpen hade då kunnat placerats ytterligare någon centimeter över fundamentet för att minska risken att den kommer i kontakt med jord.

Stolfundament som satts högt över kringliggande marknivå

Felvända pergola- och fristående stolpar. Den vänstra stolpen saknar dessutom en rundstav i toppen.

pergola och fristående stolpar

Tanken var att alla stolpar skulle ha sina rundstavar riktade åt samma håll, i nord- sydlig riktning. Vid anläggningen har man dock, vid parkens båda entréer, placerat stolparna med rundstavarna i öst-västlig riktning. Man har även på ett par ställen använt pergolastolpar, med en rundstav för lite i toppen, som fristående stolpe. När rosorna växt upp kommer förhoppningsvis vare sig rundstav eller stolpe att synas, men jag anser att detta är ett byggfel som borde åtgärdas.

vattenstråket

Stenskoningen runt dammarna och kanalen är mycket iögonfallande när man besöker Rosariet idag. Mycket för att inte vattennivån är den rätta än men även för att den är bred och har byggts upp som en liten kulle. Enligt bygghandlingen ska skillnaden mellan vattennivån och omkringliggande mark vara 30 cm och stenskoningen lika bred. Även då vattnet i framtiden kommer att stå lite högre frågar jag mig om det verkligen kommer hamna så högt att det bara blir 30 cm av skoningen kvar. Kanalens vattenspiegel skulle enligt bygghandlingen vara en meter. Jag tror inte att man med rätt vattennivå kommer att uppnå detta. På plats tycker jag att det ser ut som man lagt på ett för tjockt lager sten. Detta syns på att skoningen är upplagd som en kulle, den inte håller samma lutning som angränsande mark och att sträckan innan skoningen börjar luta är längre än i bygghandlingen.

Rosariet södra damm
i mitten av juli 2007

vegetation

Redan vid mitt första besök efter att Rosariet färdigställts såg jag att det vara en hel del kaninlort på gräsmattorna och att många av rosorna hade omfattande gnagarskador. Även fast man hägnat in parken med hönsnät för att undgå sådana här skador så hade det på något sätt kommit in kaniner i alla fall. Vid ett besök sa en förbigående att han hade sett kaniner instängda i parken och att han trodde att de inte hade kunnat komma ut.

Hönsnätet är fortfarande kvar och rosorna som eventuellt dött av skadorna har bytts ut. Frågan är hur länge parken måste vara inhägnad och om den även i framtiden måste vara det. I så fall måste en lösning för hur inhägnaden ska se ut tas fram. Dagens situation är inte acceptabel då det inte finns några grindar, besökare måste kliva över stängslet för att komma in i parken. Det gör även att det ser ut som att tillträde inte är tillåtet.

Hönsnät blockerar
en av smitgångarna

framtiden kompletterande utrustning

Så var det kanske meningen att jag skulle lämna Rosariet här och sedan, någongång ibland, besöka parken för att se hur den artar sig. Men det finns en del saker som jag tycker är värda att ta upp. Vissa är nödvändiga för att parken på sikt ska bli hållbar medan andra är mindre viktiga och mest för syns skull. Nedan följer lite tankar och idéer om kompletteringar jag tycker att Rosariet behöver.

2007-08-13 platsbesök

"Pappa man får väl inte vara där, varför är hon där inne?" sa den lilla killen till sin pappa.

"Hon är nog bara lite busig," svarade pappan.

"Det är klart man får vara här inne säger jag, lite irriterad över den inverkan hönsnätet runt parken har."

Familjen med tre barn kliver över stängslet och kommer in.

"Får man springa på broarna?" frågar den 8-åriga dottern sin mamma.

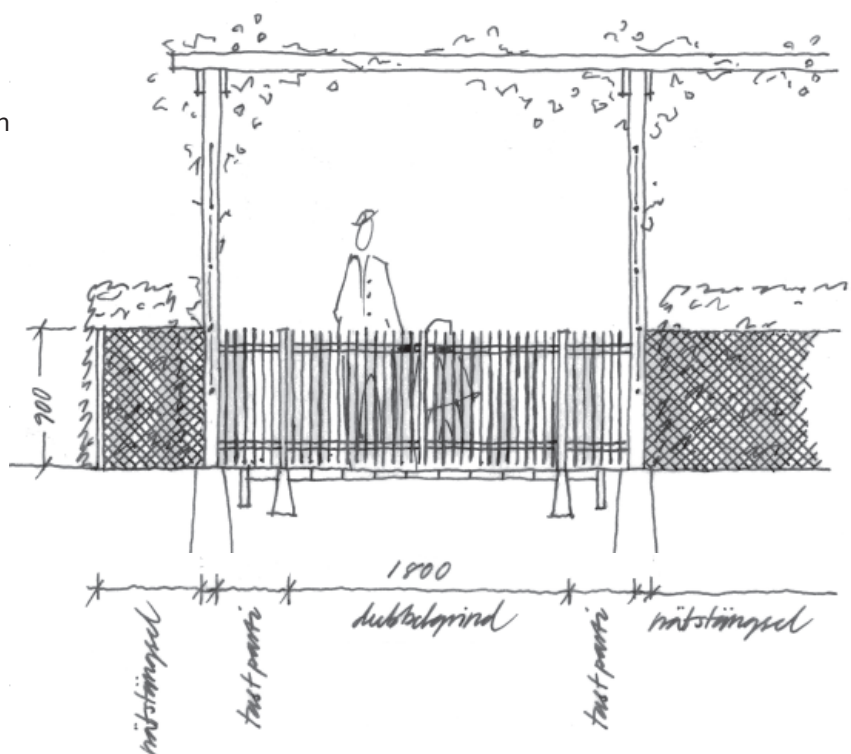
"Ja, det är klart. Det är det de är till för. Men akta blommorna bara!" svarar mamman.

Flickan och hennes småbröder börjar således, klockan halv tio på kvällen, springa kors och tvärs i parken.

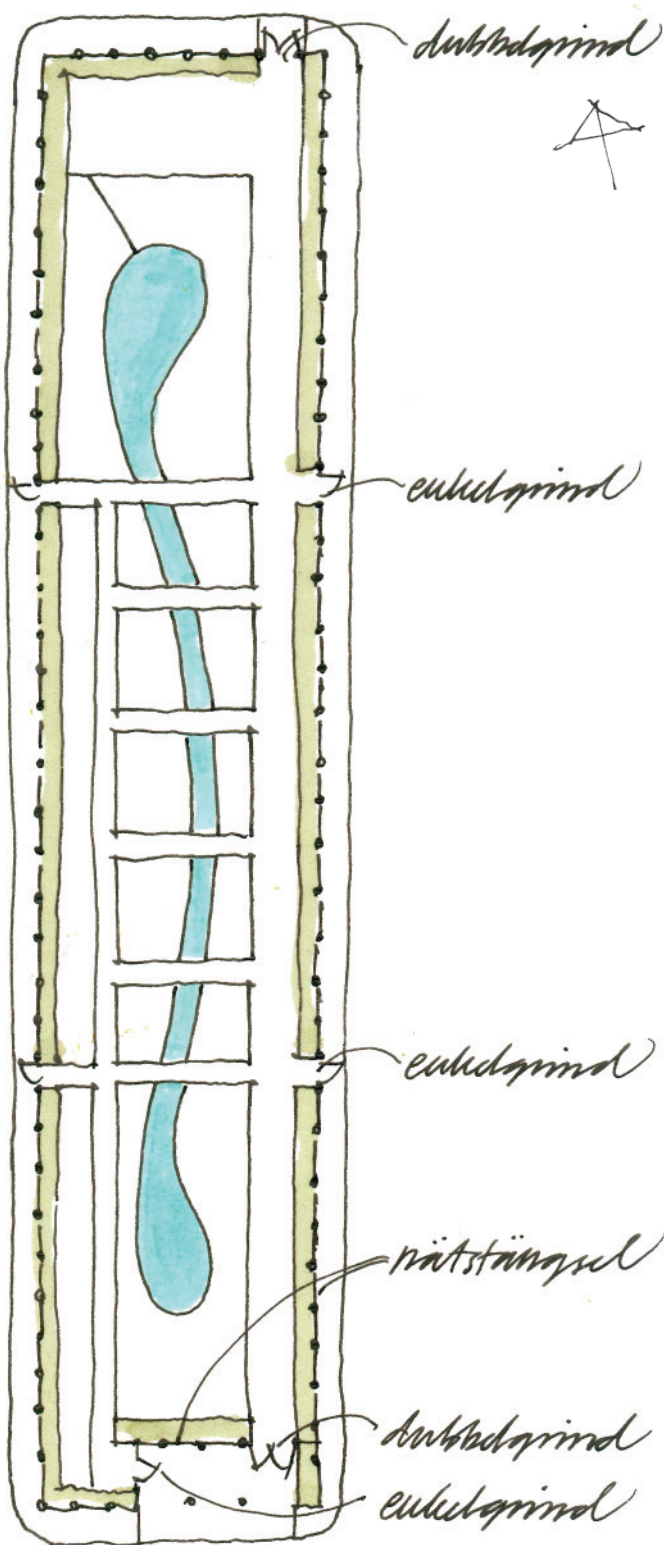
staket och grindar

Vid detta tillfälle insåg jag att hönsnätet måste bort.

Jag hade även vid mina tidigare besök funderat över vilken inverkan detta tillfälliga staket har. Så här i början kanske det inte bara är negativt, då det ger växterna ytterligare en chans till en bra etablering. Men de gånger jag varit i Rosariet sedan det färdigställt har det endast gått människor utanför parken

FASAD mot norr, grind vid norra entréplatsen, skala 1:50

och liksom sneglat in, som om det vore förbjuden mark. Vid mitt samtal med Linda Jacobsson på Skanska Trädgård, sa hon att de trodde att stängslet skulle behöva vara kvar länge. Det är enormt mycket kaniner i Lomma hamn och de är rädda för att de kommer att skada växterna om det tas bort. För mig låter det helt vansinnigt och oacceptabelt så jag började fundera på hur en annan, mer permanent, lösning skulle kunna se ut.

Till en början bör det utredas om parken måste vara instängslad endast de första åren eller om det kommer att behövas för en längre tid. Permanent eller inte, det kommer i vilket fall att synas väl tills det att häckarna växt till sig och det måste finnas grindar så att parken blir tillgänglig. Självfallet borde ett staket redan ha ritats in under projekteringen då det så här i efterhand kan vara lite svårt att på ett smidigt sätt grundlägga för stolpfundament eller dylikt i de redan färdiga planteringsytorna. Att sätta upp ett stängsel behöver inte påverka parkens uttryck, det behöver knappt synas, däremot måste grindarna vara väl genomtänkta.

Entréerna vid smitgångarna, längs parkens långsidor, är inte så svåra att förse med grindar. Lite krångligare är det att lösa problemet vid parkens båda huvudentréer, främst den i söder. Mitt förslag är att man förskjuter grindarnas placering in till den korta häcken så att hela den södra entréplatsen lämnas öppen mot gaturummet. Vid de båda huvudentréerna placeras dubbelgrindar och vid de övriga entréerna enkelgrindar.

I all lägen utom vid smitgångarna på långsidorna placeras grindpartiet så att det spänner mellan de två stolparna i pergolan eller de två fristående stolparna. Den öppningsbara delen behöver inte täcka upp hela gångens bredd utan fasta partier, med samma uttryck som grindarna, skulle kunna gå fram en bit

framtiden kompletterande utrustning

från stolparna, för att möta grinden. Långsidornas grindar bör ha samma bredd som smitgångarna.

Grindarnas funktion är att stänga ute kaniner från parken. Härav är det viktigt att det inte blir en för stor glipa i nederkant mot marken och att mellanrummen i grindens beklädnad inte blir för stor. Jag föreslår att samtliga delar i grindpartierna ska tillverkas av stål som lackeras i en mörkgrå nyans.

Jag kan tänka mig att ett vanligt flätverksstängsel, typ Gunnebo, skulle kunna fungera bra här. Under förutsättning att det placeras i häckytan så att avenboken på sikt växter över och skymmer stängslet.

skyltning

Det fanns en tanke redan vid idéskissen att Rosariet skulle kunna bli en undervisningspark. Studenterna på SLU i Alnarp skulle kunna lära in rosor här. Oavsett om det blir så eller ej känns det nödvändigt att parken skyltas så att de olika rossorterna och även vilken grupp de tillhör framkommer. Kanske är det även ytterligare information som bör finnas med. Det känns viktigt att skyltningen kommer så nära de olika individerna som möjligt så att besökaren inte ska behöva springa fram och tillbaka för att få information. Jag tror inte heller på ett system som endast bygger på att det finns papperskopior att tillgå, med sortnamn, grupp tillsammans med en numrerad plan.

Det är viktigt att alla skyltar, stora som små, får ett enhetligt utseende och att de smälter in i parken så mycket som möjligt.

översikt

Dels skulle det behövas en översiktlig plan på Rosariet. Denna skulle kunna placeras vid parkens södra och norra entréer. Här skulle det framgå var och

vilka de övergripande delarna är - kvarteren, blandplanteringarna och klängrosorna. Även kvartersnumren skulle finnas med.

Idag finns det två provisoriska skyltar uppsatta. De är placerade mitt i mellan det första stolpparet på gräsmattorna i norr och söder. De består av en liggande plan som är monterad på en 100x100 mm stolpe. Jag skulle hellre se att skyltarna placerades utmed den korta häcken vid entréplatsen i söder, nära pergolan och ytterligare en på motsvarande sätt vid den norra entréplatsen, brevid hörnstolpen i pergolan. På detta sätt skulle besökare kunna titta på planen över Rosariet och samtidigt ha hela parken framför sig. Det skulle även kunna finnas en låda brevid dessa skyltar, monterade på pergolastolpen där man kan förse sig med en kopia av rosförteckningen.

Skyltarna skulle kunna bestå av en lutande plåt fastsvetsad på en stolpe av fyrkantsstål, alla ståldekaljer lackeras förslagsvis mörkgrå.

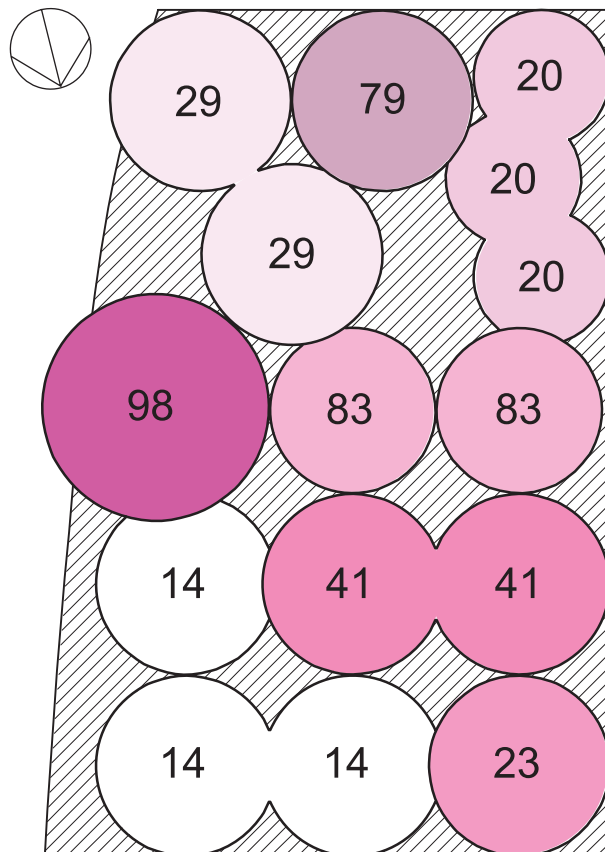
kvarteren

Det problem som kan uppstå vid skyltning av växter är att skyltarna blir stulna eller att de flyttas runt. För att minimera denna risk föreslår jag att de tio kvarteren har var sin skylt. De placeras i kvarterens norra del, ute i hörnen, där gångvägarna möter varandra. Likt översiktplanen monteras dessa på ett stativ av lackerat stål. Rosorna i kvarteren ska vara numrerade. Det kan vara en enkel plåtbricka som fästs med ståltråd runt en av grenarna. Varje rossort bör ha sitt individuella nummer, om det finns en rosförteckning att tillgå uppdelad efter bokstavsordning eller ros-grupp, skulle numreringen följa denna.

kvarter 8

- 14 'Blance Moreau'
Centifolie Muscosa-gr
- 20 'Champion of the World'
Bourbon-gr
- 23 'Communis'
Centifolie Muscosa-gr
- 29 'Duchesse de Montebello'
Gallica-gr
- 41 'Goethe'
Centifolie Muscosa-gr
- 79 'Reine des Violettes'
Remontant-gr
- 83 'Salet'
Centifolie Muscosa-gr
- 98 'Zigeunerknabe'
Bourbon-gr

SKYLTFÖRSLAG
kvarteret näst längst ner i
syd-väst. Skylten placeras
i det nord-västra hörnet,
plan skala 1:50

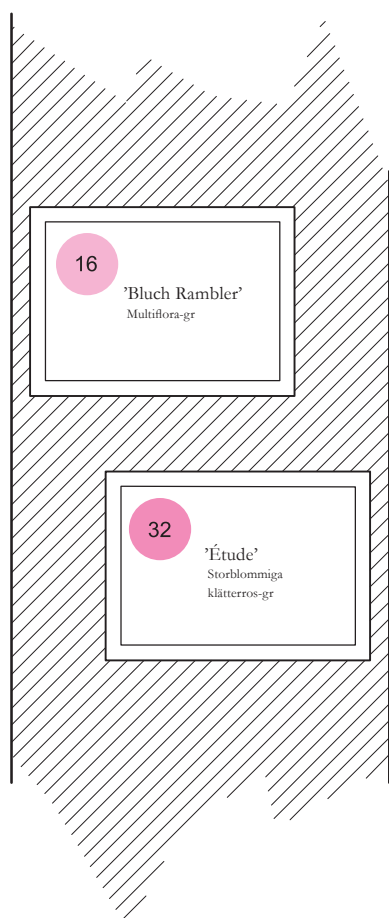
klängrosorna

Dessa är de lättaste att skylta. På stolpen, ungefär 1,20cm över marken så att den blir tillgänglig för alla, placeras en skylt med rosens namn och grupp. Då det finns två rosor vid samma stolpe placeras skyltarna ovanför varandra, men ställda mot den kant där rätt ros är planterad.

blandplanteringarna

Rosorna i dessa planteringar är lite svårare att skylta på ett bra sätt. Det är svårt att hitta en naturlig uppdelning av planteringarna, för att i så fall skylta på samma sätt som i kvarteren. I stället tror jag på lite robustare plåtskyltar, placerade nere vid marken, en till varje ros. Utformningen kan vara densamma som den på stolpskyltarna. Kanske är det ett långt stål som sticks ner i marken, så att det blir svårt att ta dem med ut ur parken osedd.

framtiden kompletterande utrustning

SKYLTFÖRSLAG
till skyltning
av klängrosor,
skala 1:2

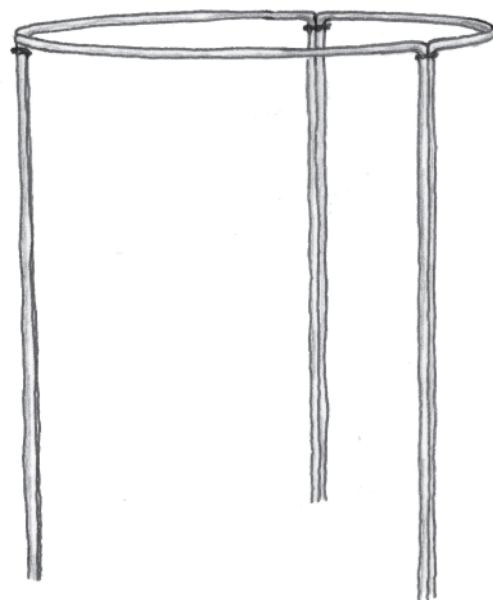
växtstöd

En viktig sak som inte rymdes i projekteringskedet av parken var växtstöd. Många av rosorna är storvuxna och kommer att behöva något slags stöd inom ett par år, dels för att inte lägga sig ner men även för att inte växa över sina grannar. Jag diskuterade denna fråga med Lomma kommun under projekteringen, men då varken budget eller tid räckte till beslöt vi oss för att vänta med dessa.

Många av Rosariets rosor skulle behöva växtstöd innan nästa växtsäsong börjar. Även andra, till exempel de som är halvstora och växer i ytterkanterna av kvarteren längs gångarna, kommer antagligen att

behöva stöd längre fram för att förhindra att de häver sig alltför långt ut över gångytorna. Då rosorna redan är på plats i jorden och antagligen kommer att hinna växa en del innan växtstöden kommer på plats skulle det underlätta om dessa var delbara.

Mitt förslag till växtstöd bygger på rundstål med diametern 10mm. Det är en enkel modell, likt de gröna bågarna som finns ute i handeln. Stödet består av tre likadana delar som binds ihop med galvaniserad eller rostfri ståltråd. Det sticks ner en bra bit i marken för att bli stabila. Då rosorna är olika stora bör de tillverkas i ett par olika storlekar. Även dessa lackaras mörkgrå, likt grindarna.

VÄXTSTÖD av rundstål

framtiden kompletterande vegetation

Under projekteringen, när jag gjorde planteringsplanen, hade jag tankar på att rita in marktäckare i ros-kvarteren och vid klängrosornas fötter, där de står i plattytorna. Jag valde att inte göra detta, mest för att minska konkurrensen för rosorna under deras etableringstid. Det jag däremot tycker att jag borde ha gjort är att föreslå ett lager med barkflis och en markduk i roskvarteren. Ogräset växer ganska frodigt här idag, även om det för det mesta är rensat och ser ordnat ut. En markduk och barkflis skulle främst ha underlättat skötseln avsevärt, men även under torra

perioder hållit fukten kvar lite längre i jorden.

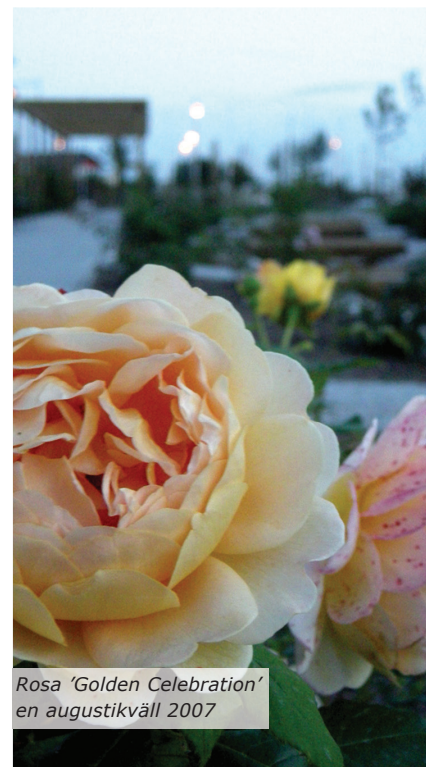
Det jag hade i åtanke när jag valde att inte rita in marktäckare var att man, om två till tre år när rosorna etablerat sig, skulle kunna komplettera med dessa. I kvarteren skulle det kunna vara hasselört *Asarum europeum* som får täcka marken. Dess mörkgröna färg och goda täckningsförmåga skulle fungera bra som botten till rosorna. I planteringsgroparna vid klängrosorna skulle i stället flocknäva *Geranium macrorrhizum* platsa fint. Den är lite friare i sitt växtsätt, högre och skulle snabbt bilda fina kuddar i plattytan.

rosariets framtid

Min förhoppning är att detta Rosarium ska komma att bli en uppskattad och välutnyttjad park. Det som känns avgörande för om det kommer att bli så eller ej är den framtida skötselnivån. Om parken verkligen ska fungera som ett rosarium och om den ska utnyttjas som en del av Alnarps sortiment för rosor måste skötseln vara relativt hög, för att ge studenten och andra besökare en rättvis bild av de olika individerna.

Det är säkert en del av rosorna som kommer att dö - på grund av gnagarskador, skadegörelse, sjukdom eller något annat missgynnande. Det kommer antagligen att ta några år innan parken hittar en jämvikt och sortimentet anpassat sig. Innan man når dit kommer kanske vissa sorter att utgå och andra komma in, det finns ju trots allt en uppsjö att tillgå. Poängen är - det viktiga är inte att sortuppsättningen förblir exakt den samma som den är idag utan att växterna mår bra och att de ges goda förutsättningar att leva.

Både för Lommas invånare och andra från regionen är denna park en tillgång. Den kan inte mäta sig med Fredriksdals rosarium när det gäller sorttillgång eller den bakomliggande kunskap de har, men Lomma kommun har gjort en stor satsning som förhoppningsvis kommer att uppskattas.

Rosa 'Golden Celebration'
en augustikväll 2007

källförteckning

tryckta källor

Dunér, S. & Dunér, K. (2004), Den Gyllende Trädgården, Stockholm: Prisma. Citerar August
IPC Rosbok (1979) Milano: New Interlito SpA. Författare: Julia Clements, Tony Gregory, Domini Gregory,
Jack Harkness, John Mattock, Noël Riley, Peter russel. Huvudredaktör: Susan Ward
Kvalitetsprogram för Lomma Hamn, Program för stadsrumsgestaltning 2002-06-27, reviderat 2003-06-10
Ortsanalys för Lomma (2001), Scandiaconsult & Lomma Kommun
Planprogram för Lomma Hamn (2003)
Roshandbok, Flora Linnea 4:e upplagan, (2006) Helsingborg
Strindberg, Rosa mystica, Ordalek och småkonst (1904-05), s.322

muntliga källor

Daniel Sennfält, Skanska Sverige AB, Projektledare för Rosariet
Linda Jacobsson, Skanska Sverige AB, Trädgårdsavdelningen
Utetjänst AB, Lund

elektroniska källor

Lomma kommuns hemsida:
<http://www.lomma.se/lommahamn/projektet/planenochprocessen> (2007-03-05)
<http://www.lomma.se/lommahamn/projektet> (2007-06-07)

HANDLINGSFÖRTECKNING - ROSARIET, LOMMA HAMN

BYGGHANDLING

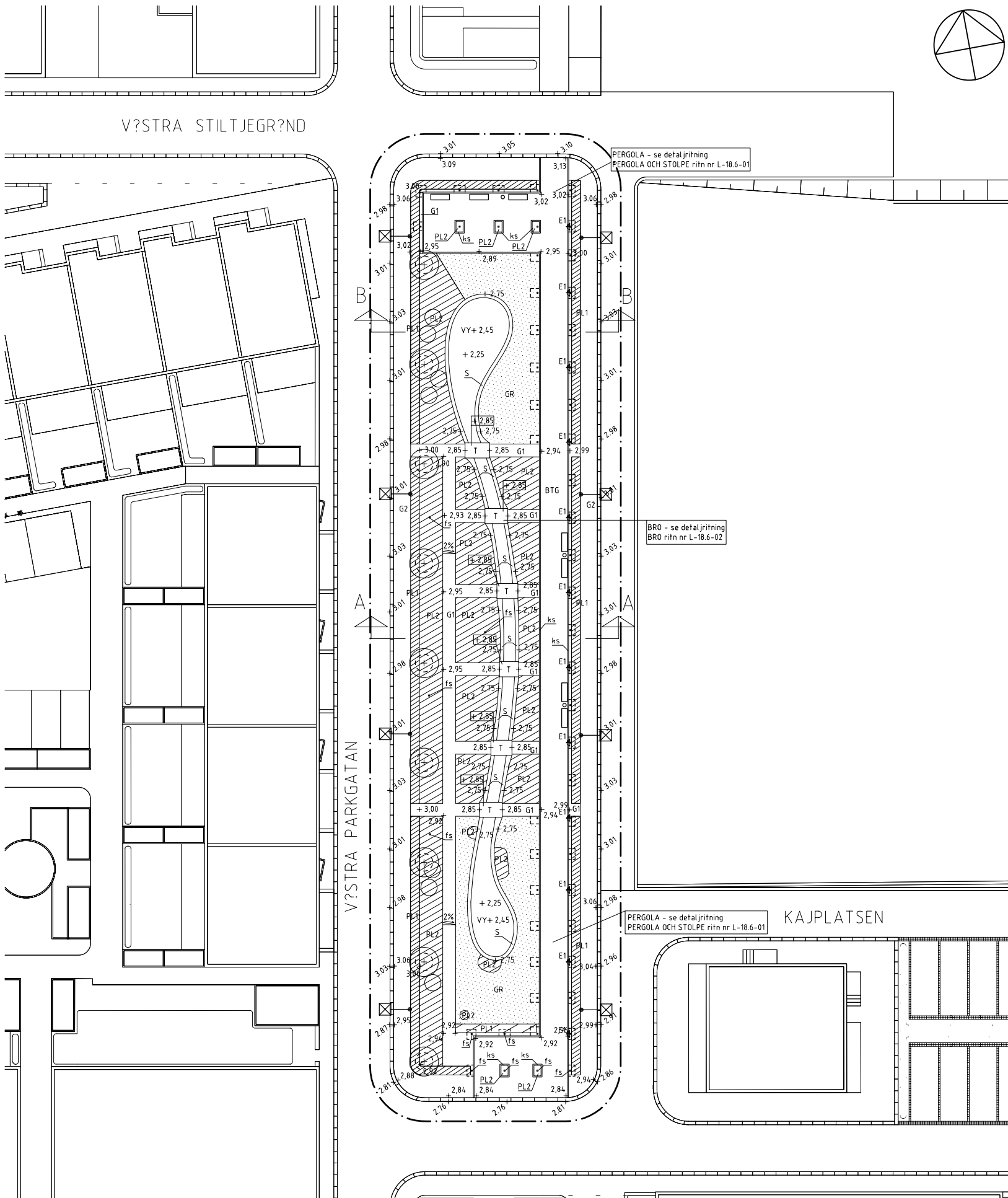
Ritningar

Ritnr	beskrivning	skala (A1)
L-16.1-01	Höjd- och ytskiktsplan	1:200
L-17.1-01	Planterings- och utrutningaplan	1:200
L-16.2-01	Sektion A-A och belägningsutsnitt	1:50
L-16.2-02	Sektion B-B	1:50
L-18.6-01	Detalj, pergola och fristående stolpe	1:20
L-18.6-02	Detalj, bro	1:20

Övriga dokument

Växtförteckning

FÖRKLARINGAR

OMRÅDESGRÄNS, ritad 2m utanför gällande gräns

MATERIALGRÄNS

G1

YTA MED GRUS, stenmjöl 0-8, grått

G2

YTA MED GRUS, stenmjöl 0-8, grått

BTG

YTA MED BETONGMARKPLATTOR, Munkssten 210x210x70mm, fasad normalssten, naturgrå, i halvtstensförband, Skanska Prefab

T

YTA MED TRÄ, se detaljritning BRO, ritn nr L-18.6-02

S

YTA MED STEN, 50-100

GR

YTA MED GRÄS

PL1

PLANTERINGSYTA, häck

PL2

PLANTERINGSYTA, rosor

PLANTERINGSGROP, träd

PLANTERINGSGROP, klätterros

FÖRESLAGEN BELYSNING, enl. Lunds Energi

ks

KANTSTÖD, i jordfuktig betong, utan visning

PERGOLASTOLPE, se detaljritning PERGOLA och STOLPE, ritn nr L-18.6-01

fs

FRISTÅENDE STOLPE, se detaljritning PERGOLA och STOLPE, ritn nr L-18.6-01

+

FÖRESLAGET TRÄD

+ 00,00

FÖRESLAGEN HÖJD

+ 00,00

FÖRESLAGEN HÖJD, PLAN YTA

VY + 00,00

FÖRESLAGEN HÖJD, VATTENYTA

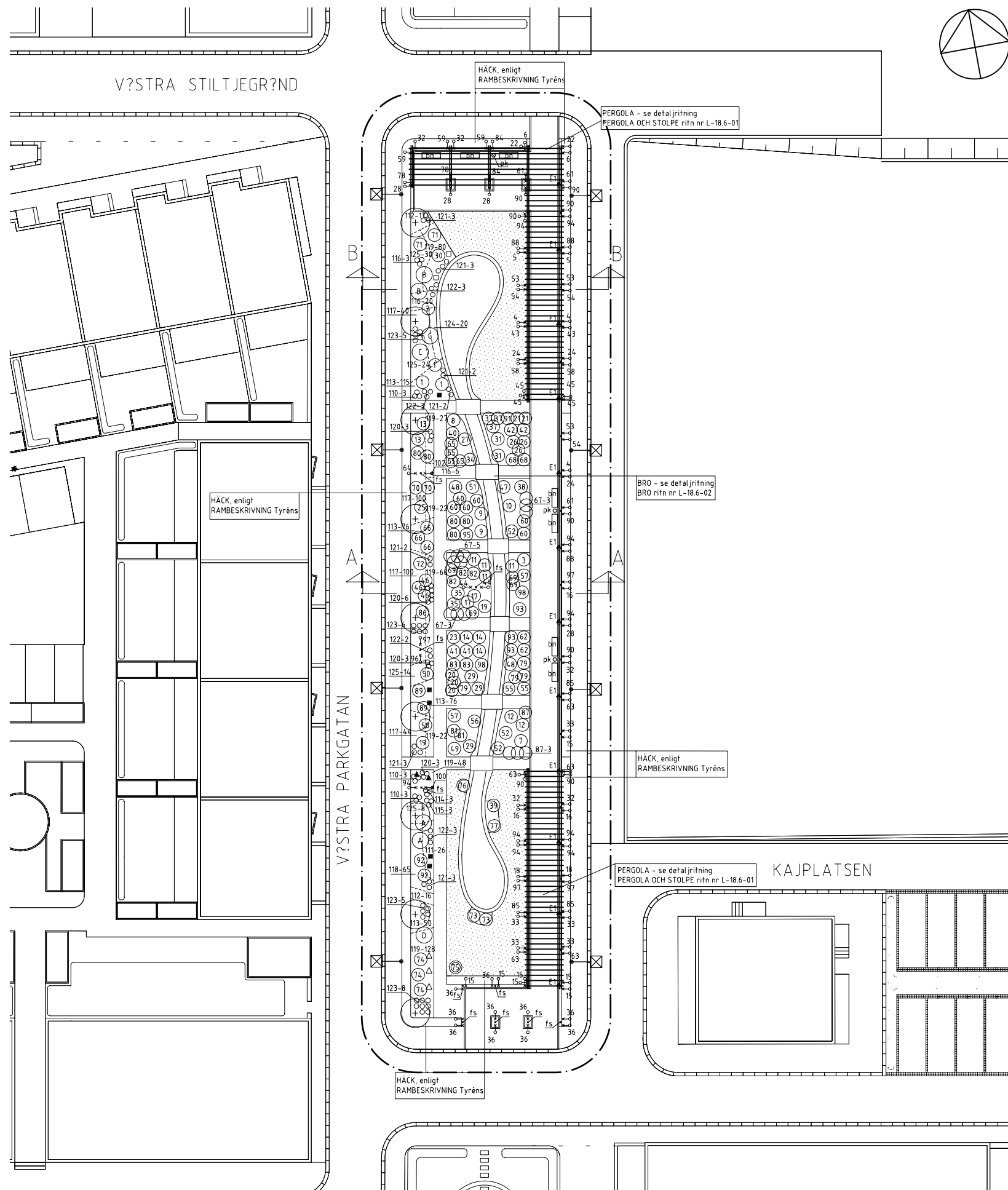
+ 00,00

FÖRESLAGEN HÖJD, enl. TYRÉNS

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM
BYGGHANDLING				
ROSARIET, LOMMA HAMN Lomma kommun				
UPPDRAG NR	1	RITAD AV Helen Mosseby	HANDLAGGARE Helen Mosseby	
DATUM		ANSVARIG		
Höjd- och ytskiktsplan				
SKALA 1:200 (A1)		NUMMER L-16.1-01		BET

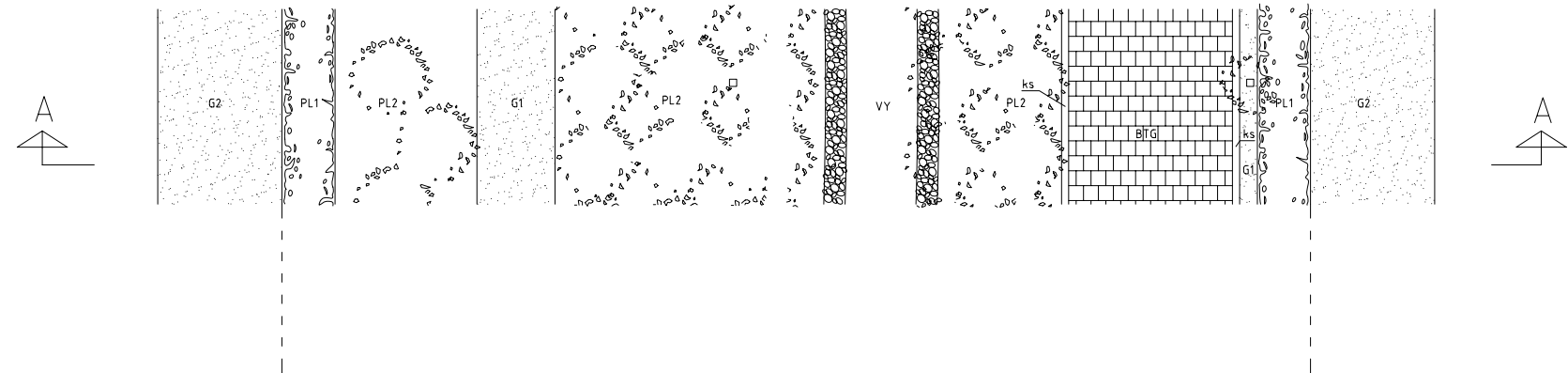
FÖRKLARINGAR

- MATERIALGRÄNS
- YTA MED GRÄS
- ⊕ FÖRESLAGET TRÄD, enligt RAMBESKRIVNING Tyréns
- ⊗ FÖRESLAGEN BUSKE, X=art
- X → KLÄTTERROS, X=sort   uppbindes på stolpe med bast
- X → KLÄTTERVÄXT, X=art   uppbindes på stolpe med bast
- $\frac{X-X}{X-X}$ LÄGES BESTÄMD PERENN, VÄXTSLAG ARTBET. ENLIGT
VÄXTFÖRTECKNING-ANTAL, VÄXTGRÄNSLINJE, VÄXTSLAG
ARTBET. ENLIGT VÄXTFÖRTECKNING-ANTAL
- ▲ □ ■ LÖKAR
- E1 FÖRESLAGEN BELYSNING, se detaljritning PERGOLA och
STOLPE, ritn nr L-18.6-01 samt RAMBESKRIVNING Tyréns
- ⊗ FÖRESLAGEN BELYSNING, enl. Lunds Energi
- fs FRISTÅENDE STOLPE, se detaljritning PERGOLA och STOLPE,
ritn nr L-18.6-01
- bn BÄNK, enl. RAMBESKRIVNING Tyréns
- pk o PAPPERSKORG, enl. RAMBESKRIVNING Tyréns

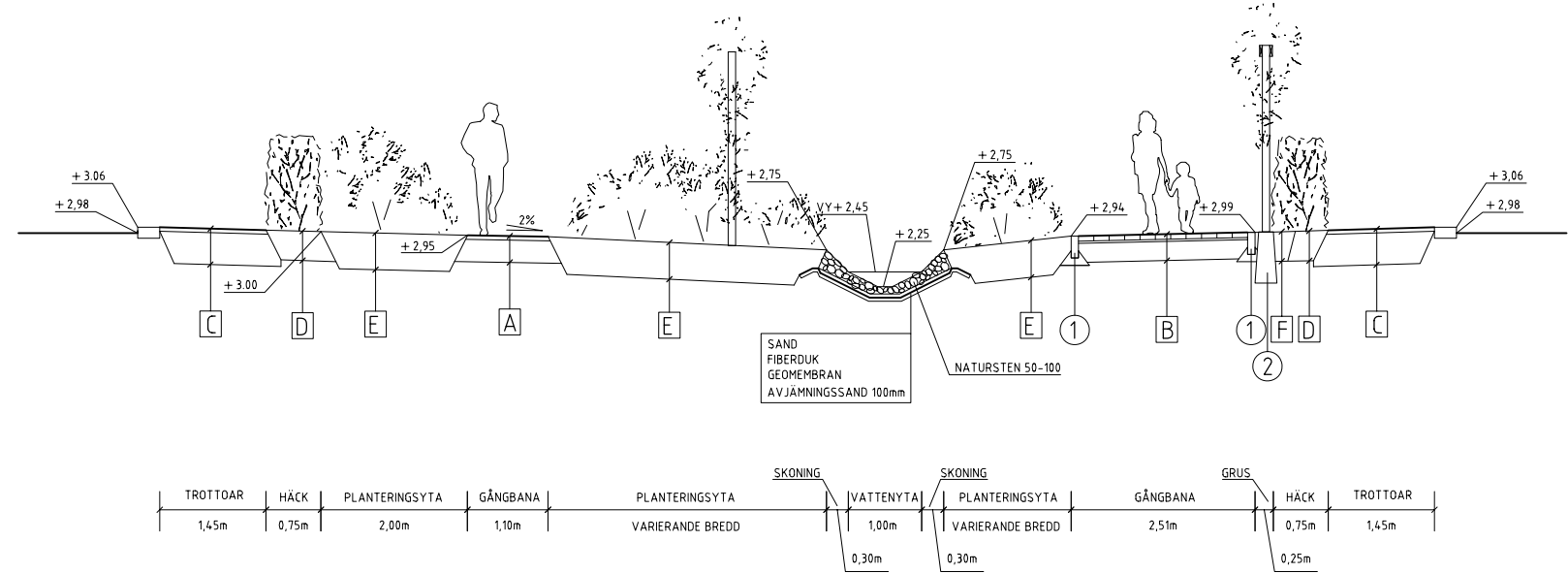

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM
BYGGHANDLING				
ROSARIET, LOMMA HAMN Lomma kommun				
UPPDRAG NR	RITAD AV Helen Mosseby		HANDLAGGARE Helen Mosseby	
DATUM	ANSVARIG			
Planterings- och utrustningsplan				
SKALA	NUMMER		BET	
1:200 (A1)	L-17.1-01			

BELÄGGNINGSUTSNITT
SKALA 1:50 (A1)

SEKTION A-A
SKALA 1:50 (A1)

ÖVERBYGGNADSTYPER

	BENÄMNING	MATERIAL	mm
A	GÅNGBANA	GRUS	G1 t=360mm
		enl. RAMBESKRIVNING	Tyréns
		SLITLAGER	STENMJÖL 0-8 15
		BÄRLAGER	KROSSAT BERGMATERIAL 0-20 40
B	GÅNGBANA	BETONGMARKPLATTOR	BTG t=360mm
		enl. RAMBESKRIVNING	Tyréns
		SLITLAGER	MUNKSTEN 210x210mm, SKANSKA PREFAB 70
		SÄTTSAND	STENMJÖL 30
C	GÅNGBANA	GRUS	G2 t=490mm
		enl. RAMBESKRIVNING	Tyréns
		SLITLAGER	STENMJÖL 0-8 15
		BÄRLAGER	KROSSAT BERGMATERIAL 0-20 40
D	VÄXTBÄDD	PL1	t=700mm
		PLANTERING	LUCKRING AV TERRASS
		MAT	JORD
			300 400
E	VÄXTBÄDD	PL2	t=800mm
		PLANTERING	LUCKRING AV TERRASS
		MAT	JORD
			300 500
F	VÄXTBÄDD	PLANTERINGSGRUP	KLÄTTERROSOR t=800mm
		PLANTERING	LUCKRING AV TERRASS
		MAT	JORD
			300 500
G	VÄXTBÄDD	GR	t=700mm
		GRÄSMATTA	LUCKRING AV TERRASS
		MAT	JORD
			300 400

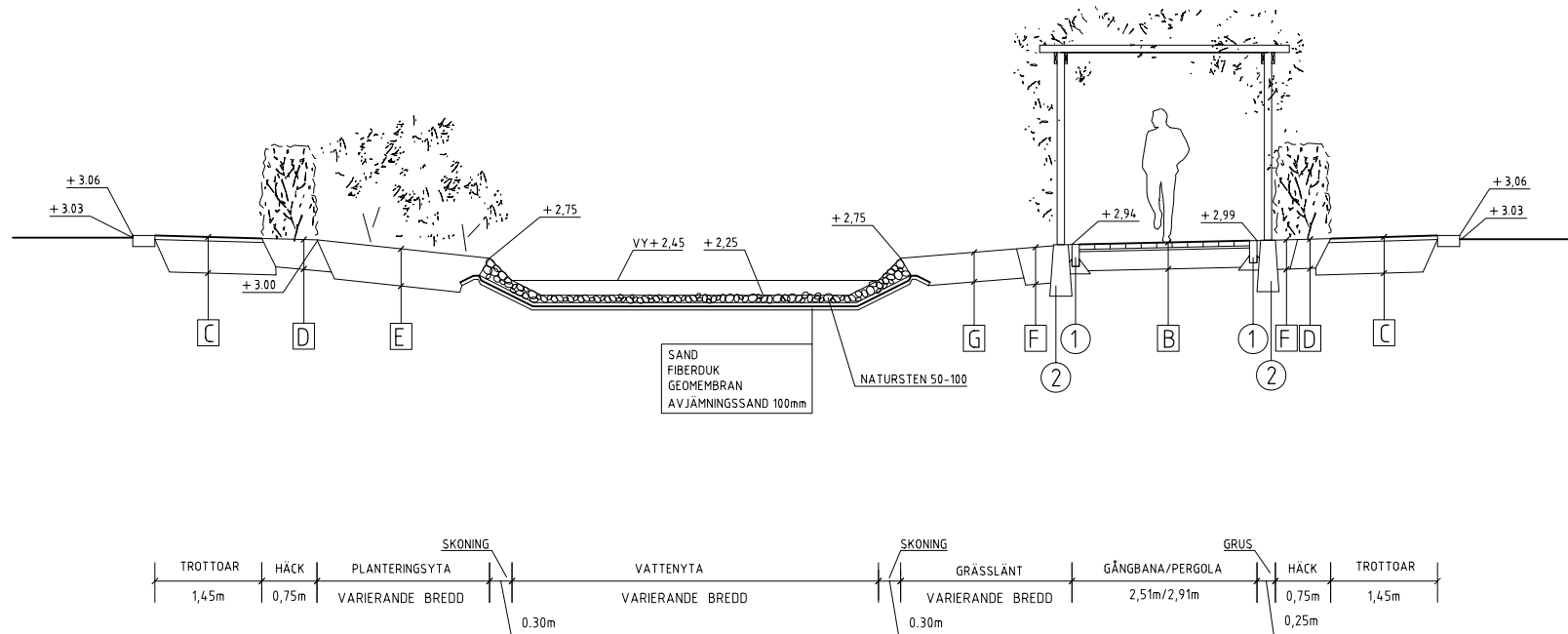
ÖVRIGT

1	KANTSTÖD	BETONGKANTSTÖD I JORDFUKTIG BETONG	enl. RAMBESKRIVNING Tyréns
2	BETONGPLINT		

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SGN	DATUM
BYGGHANDLING				
ROSARIET, LOMMA HAMN Lomma kommun				
UPPDRAG NR	RITAD AV	HANDLÄGGARE		
	Helen Mosseby	Helen Mosseby		
DATUM	ANSVARIG			
Sektion A-A och beläggningsutsnitt				
SKALA	NUMMER	BET		
1:50 (A1)	L-16.2-01			

SEKTION B-B
SKALA 1:50 (A1)

ÖVERBYGGNADSTYPER

BENÄMNING	MATERIAL	mm
A	GÅNGBANA GRUS G1 t=360mm enl. RAMBESKRIVNING Tyréns	
	SLITLAGER STENMJÖL 0-8	15
	BÄRLAGER KROSSAT BERGMATERIAL 0-20	40
	BÄRLAGER KROSSAT BERGMATERIAL 0-40	305

B	GÅNGBANA BETONGMARKPLATTOR BTG t=360mm enl. RAMBESKRIVNING Tyréns	
	SLITLAGER MUNKSTEN 210x210mm, SKANSKA PREFAB	70
	SÄTTSAND STENMJÖL	30
	BÄRLAGER KROSSAT BERGMATERIAL 0-40	260

C	GÅNGBANA GRUS G2 t=490mm enl. RAMBESKRIVNING Tyréns	
	SLITLAGER STENMJÖL 0-8	15
	BÄRLAGER KROSSAT BERGMATERIAL 0-20	40
	BÄRLAGER KROSSAT BERGMATERIAL 0-40	305

D	VÄXTBÄDD PL1 t=700mm PLANTERING LUCKRING AV TERRASS MATJORD	300 400
---	---	------------

E	VÄXTBÄDD PL2 t=800mm PLANTERING LUCKRING AV TERRASS MATJORD	300 500
---	---	------------

F	VÄXTBÄDD PLANTERINGSGROP KLÄTTERROSOR t=800mm PLANTERING LUCKRING AV TERRASS MATJORD	300 500
---	--	------------

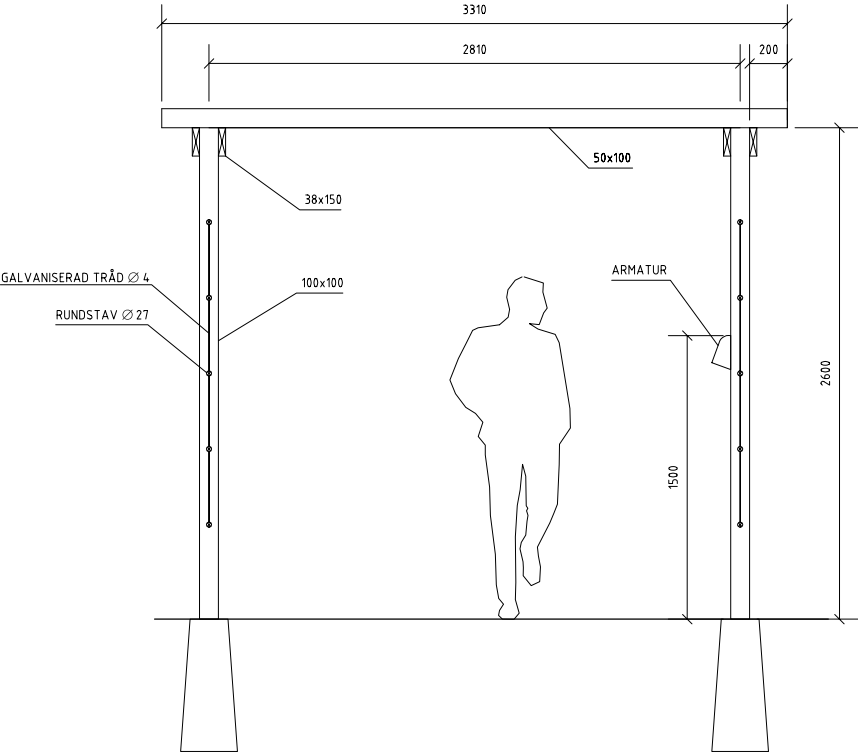
G	VÄXTBÄDD GR t=700mm GRÄSMATTA LUCKRING AV TERRASS MATJORD	300 400
---	---	------------

ÖVRIGT

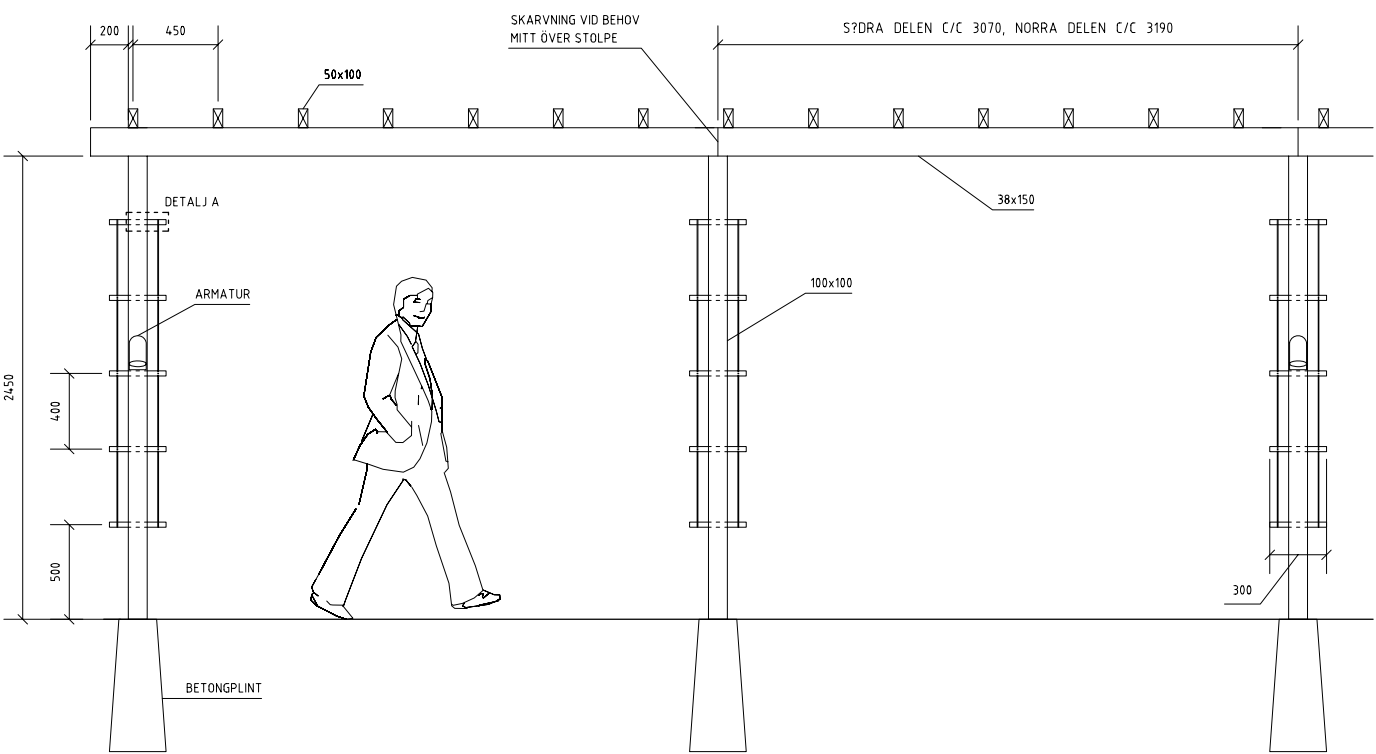
1	KANTSTÖD BETONGKANTSTÖD I JORDFUKTIG BETONG enl. RAMBESKRIVNING Tyréns
2	BETONGPLINT

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIG	DATUM
BYGGHANDLING				
ROSARIET, LOMMA HAMN Lomma kommun				
UPPDRAG NR	RITAD AV	HANDLÄGGARE		
	Helen Mosseby	Helen Mosseby		
DATUM	ANSVARIG			
Sektion B-B				
SKALA	NUMMER			I BET
1:50 (A1)	L-16.2-02			

PERGOLA (NORRA OCH SÖDRA DELEN) - SEKTION
SKALA 1:20 (A1)

PERGOLA (NORRA OCH SÖDRA DELEN) - FASAD
SKALA 1:20 (A1)

FÖRESKRIFTER

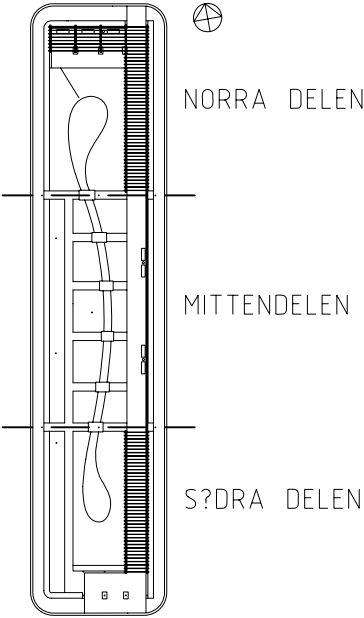
ALLT VIRKE UTOM RUNDSTAVARNA SKA VARA OHYVLAT.
ALLT VIRKE SKA VARA TRYCKIMPREGNERAT.
ALLA STÅLDETALJER SKA VARA VARMFÖRZINKADE.

STOLPAR FÄSTES MED PLINT JÄRN OCH GENOMGÅENDE
BULT, 2 ST/STOLPE.

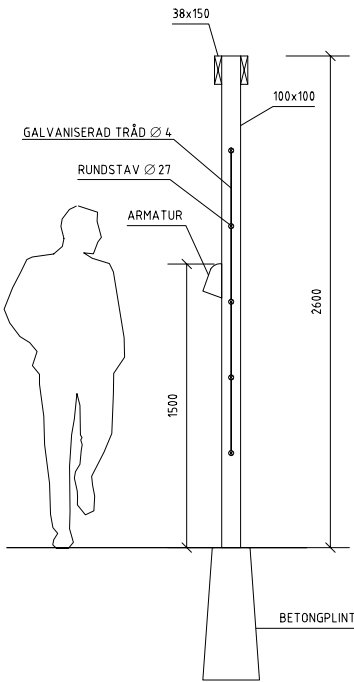
FRISTÅENDE STOLPAR PLACERAS MED RUNDSTAV I SAMMA
RIKTNING SOM PERGOLASTOLPARNAS.

GALVANISERAD TRÅD FÄSTES GENOM ATT SNURRAS 1/2
VARV OM RUNDSTAVEN OCH SEDAN TVINNAS RUNT SIG
SJÄLV (se DETALJ A).

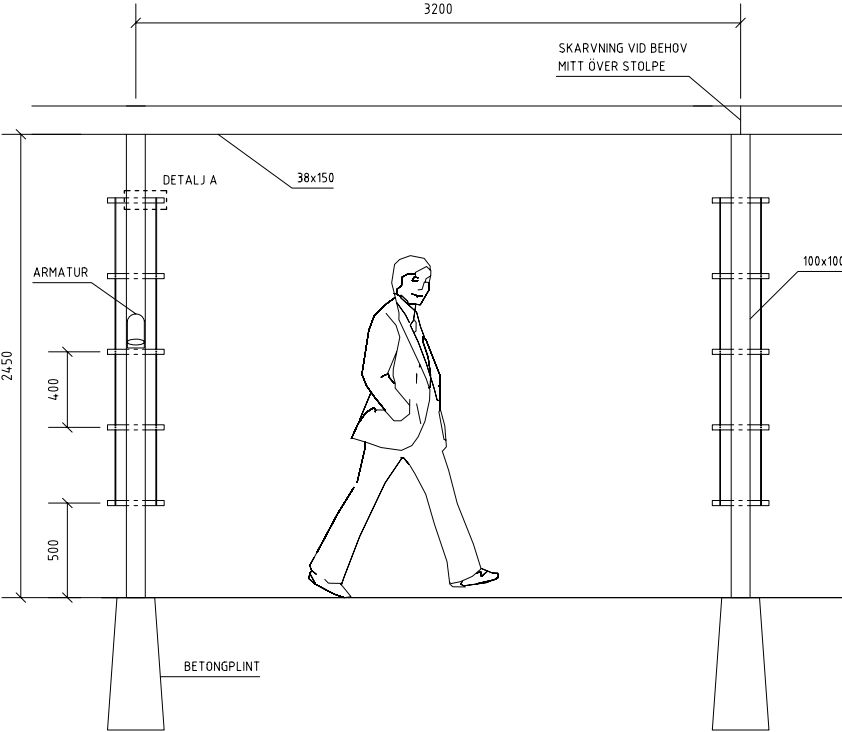
ARMATURER SKA VARA AV SORTEN: BEGA 2180, se
RAMBESKRIVNING Tyrens.
LEDNING DRAS GENOM HÅL I STOLPE, UPP TILL REGEL
38x150, FÖR ATT SEDAN DRAS TILL NÄRMASTE
ELANSLUTNING.

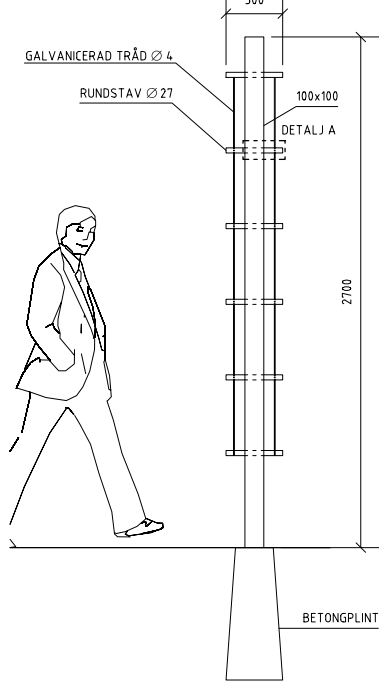
PERGOLA (MITTENDELEN) - SEKTION
SKALA 1:20 (A1)

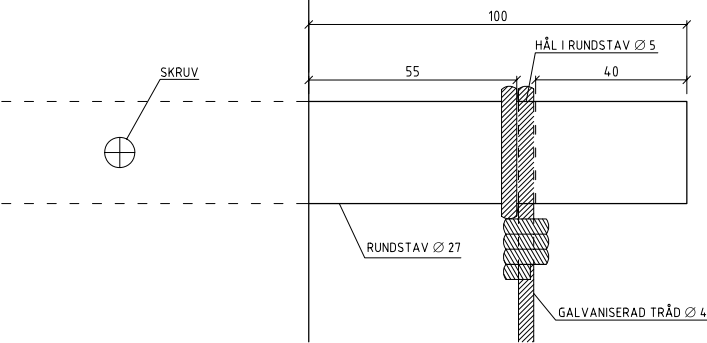
PERGOLA (MITTENDELEN) - FASAD
SKALA 1:20 (A1)

FRISTÅENDE STOLPE - SEKTION
SKALA 1:20 (A1)

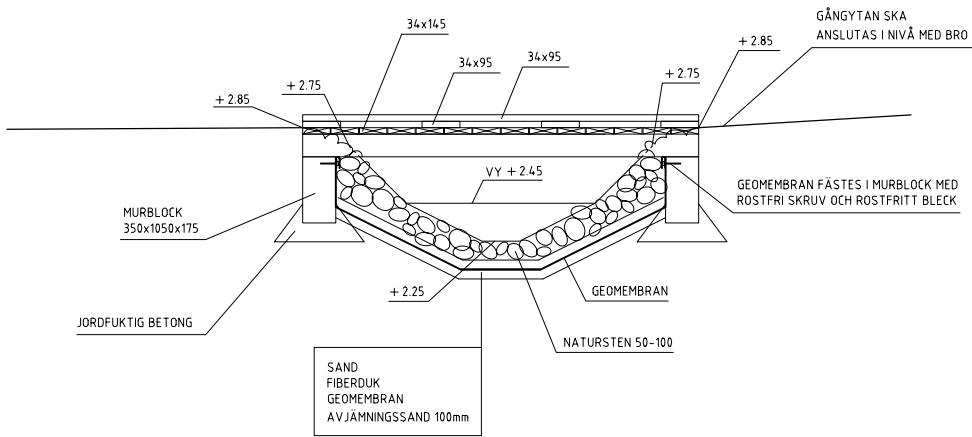
DETALJ A
SKALA 1:1 (A1)

ALLA MÅTT I MM

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SGN	DATUM
BYGGHANDLING				
ROSARIET, LOMMA HAMN Lomma kommun				
UPPDRAG NR		RITAD AV Helen Mosseby	HANDLAGGARE Helen Mosseby	
DATUM		ANSVARIG		
Detalj, pergola och friståndestolpe				
SKALA	NUMMER		BET	
1:20 (A1)	L-18.6-01			

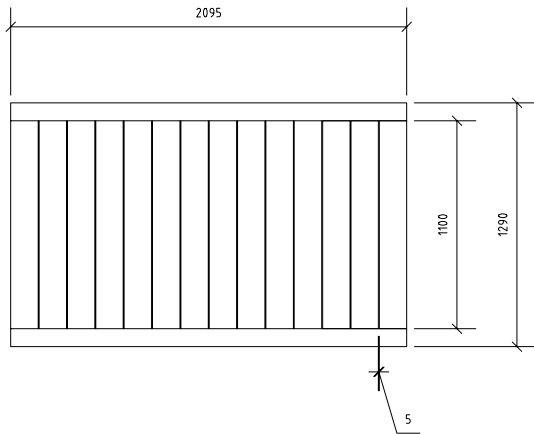
SEKTION
SKALA 1:20 (A1)

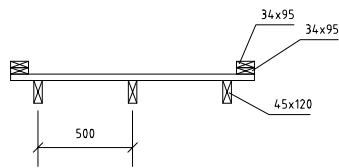
FÖRESKRIFTER

ALLT VIRKE SKALL VARA HYVLAT OCH TRYCKIMPREGNERAT.
ALLA STÅLDETALJER SKA VARA VARMFÖRZINKADE.

PLAN
SKALA 1:20 (A1)

FASAD
SKALA 1:20 (A1)

ALLA MÅTT I MM

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SGN	DATUM
BYGGHANDLING				
ROSARIET, LOMMA HAMN Lomma kommun				
UPPDRAG NR	RITAD AV	HANDLÄGGARE		
DATUM	ANSVARIG	Helen Mosseby		
Detalj, bro				
SKALA	NUMMER	BET		
1:20 (A1)	L-18.6-02			

VÄXTFÖRTECKNING - ROSARIET, LOMMA HAMN

BYGGHANDLING

LIT	VÄXTNAMN, VETENSKAPLIGT	VÄXTNAMN, SVENSKT	KVALITET/STORLEK	C/C (cm)	ANTAL-TOTALT	ÖVRIGT
	ROSOR					Samtliga rosor finns att tillgå hos Flora Linnea, Fredriksdals Friluftsmuseum, Tel: 042-327799
1	'Agnes'		co		3	
2	'Aïcha'		co		1	
3	'Aimable Amie'		co		1	
4	'Aksel Olsen'		co		2	uppbinding på stolpe med bast
5	'Alchymist'		co		2	uppbinding på stolpe med bast
6	'Alexandre Girault'		co		2	uppbinding på stolpe med bast
7	'Anna'		co		1	
8	'Anne Boleyn'		co		1	
9	'Balder'		co		2	
10	'Ballerina'		co		1	
11	'Baronne Prévost'		co		4	
12	'Belle amor'		co		2	
13	'Blanc Double de Coubert'		co		2	
14	'Blanche Moreau'		co		3	
15	'Blaze'		co		6	uppbinding på stolpe med bast
16	'Bluch Rambler'		co		2	
17	'Boule de Neige'		co		2	
18	'Carnea'		co		2	uppbinding på stolpe med bast
19	'Celestial'		co		2	
20	'Champion of the World'		co		3	
21	'Charlotte'		co		2	
22	'Chevy Chase'		co		2	uppbinding på stolpe med bast
23	'Communis'		co		1	

24	'Compassion'			co		2	uppbindning på stolpe med bast
25	'Complicta'			co		1	
26	'Comtes de Champagne'			co		3	
27	'Constance Spry'			co		1	
28	'Doroty Perkins'			co		3	uppbindning på stolpe med bast
29	'Duchesse de Montebello'			co		3	
30	'Duplex'			co		1	
31	'Englands Rose'			co		2	
32	'Étude'			co		4	uppbindning på stolpe med bast
33	'Excelsa'			co		4	uppbindning på stolpe med bast
34	'Falstaff'			co		1	
35	'Fantin-Latour'			co		2	
36	'Flammentanz'			co		10	uppbindning på stolpe med bast
37	'Francine Austin'			co		3	
38	'Freja'			co		1	
39	'Fritz Nobis'			co		1	
40	'Gertrude Jekyll'			co		1	
41	'Goethe'			co		2	
42	'Golden Celebration'			co		2	
43	'Goldener Olymp'			co		2	uppbindning på stolpe med bast
44	'Hugh Dickson'			co		2	uppbindning på stolpe med bast
45	'Hybrida'			co		4	uppbindning på stolpe med bast
46	'Iceberg'			co		3	
47	'Irma'			co		1	
48	'Ispahan'			co		2	
49	'Joséphine de Beauharnais'			co		1	
50	'Königin von Dänemark'			co		2	
51	'La Ville de Bruxelles'			co		1	
52	'Leander'			co		3	
53	'Leverkusen'			co		2	uppbindning på stolpe med bast

54	'Lykkefund'			co		2	uppbinding på stolpe med bast
55	'Madame Hardy'			co		2	
56	'Madame Plantier'			co		1	
57	'Maiden's Blush			co		2	
58	'Maigold'			co		2	uppbinding på stolpe med bast
59	'Minnehaha'			co		3	uppbinding på stolpe med bast
60	'Moonlight'			co		6	
61	'Mr F.W Flight'			co		2	uppbinding på stolpe med bast
62	'Mrs John Laing'			co		2	
63	'New dawn'			co		4	uppbinding på stolpe med bast
64	'Nevada'			co		1	uppbinding på stolpe med bast
65	'Noble Antony'			co		4	
66	'Officialis'			co		3	
67	'Parvifolia'			co		11	
68	'Pat Austin'			co		2	
69	'Petite de Hollande'			co		4	
70	'Queen of the Musks'			co		2	
71	R. californica 'Plena'			co		2	
72	R. glauca			co		1	
73	R. hugonis			co		2	
74	R. moyesii			co		3	
75	R. pimpinellifolia			co		1	
76	R. rubiginosa			co		1	
77	R. webbiana			co		1	
78	'Rambling Rector'			co		2	uppbinding på stolpe med bast
79	'Reine des Violettes'			co		4	
80	'Robin Hood'			co		5	
81	'Rose de Rescht'			co		2	
82	'Rose du Maître d'Ecole'			co		3	
83	'Salet'			co		2	

84	'Santana'			co		2	uppbindning på stolpe med bast
85	'Seagull'			co		2	uppbindning på stolpe med bast
86	'Single Cherry'			co		1	
87	'Souvenir de la Maimaisom'			co		4	
88	'Splendens'			co		2	uppbindning på stolpe med bast
89	'Stanwell Perpetual'			co		2	
90	'Thalia'			co		6	uppbindning på stolpe med bast
91	'The Pilgrim'			co		1	
92	'Thisbe'			co		2	
93	'Tuscany'			co		3	
94	'Venusta Pendula'			co		7	uppbindning på stolpe med bast
95	'William Shakespeare 2000'			co		1	
96	'Wrams Gunnarstorp'			co		1	uppbindning på stolpe med bast
97	'Zépherine Drouhin'			co		3	uppbindning på stolpe med bast
98	'Zigeunerknabe'			co		2	
	BUSKAR						
A	Cotinus coggygria 'Royal Purple'	röd perukbuske		solitär th 150-175		2	
B	Corylus maxima 'Purpurea'	rödbladig hassel		solitär th 150-175		2	
C	Hamamelis mollis 'Pallida'	trollhassel		solitär th 150-175		2	
D	Hamamelis x intermedia 'Diane'	trollhassel		solitär th 150-175		1	
	KLÄTTERVÄXTER						
100	Clematis montana var Rubens	röd bergsklematis		co		1	uppbindning på stolpe med bast
101	Clematis 'Mme Julia Correvon'	klematis		co		1	uppbindning på stolpe med bast
	PERENNER						
110	Aconitum cammarum 'Bressingham Spire'	trädgårdsstormhatt		co		9	
111	Alchemilla mollis	jättedaggkäpa		co	35	26	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
112	Anemone tomentosa 'Robustissima'	höstanemon		co	35	33	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar

113	Asarum eropaeum	hasselört	co	25	317	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
114	Astrantia major	stjärnflocka	co		3	
115	Astrantia major 'Claret'	röd stjärnflocka	co		3	
116	Bergenia cordifolia 'Vinterglöd'	hjärtbergenia	co	35	29	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
117	Epimedium x rubrum	röd sockblomma	co	30	284	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
118	Epimedium x versicolor	blekgul sockblomma	co	30	65	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
119	Galium odoratum	myskmadra	plugg	30	387	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
120	Heuchera micrantha 'Palace Purple'	rödbladdig alunrot	co		15	
121	Hosta sieboldiana 'Elegans'	daggfunkia	co		18	
122	Hosta sieboldiana 'Frances Williams'	daggfunkia	co		11	
123	Matteuccia struthiopteris	strutbräken	co		24	
124	Omphalodes verna	ormöga	co	35	20	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
125	Onoclea sensibilis	pärlbräken	co	40	76	50 cm planteringsavstånd från rosor och buskar
	LÖKAR					
▲	Muscari latifolium	bredbladdig pärlhyasint		10	50	en symbol motsvarar 25 lökar
□	Narcissus odoratus 'Flora Plena'	pingstlilja		15	30	en symbol motsvarar 15 lökar
■	Tulipa tarda	flocktulpan (botanisk)		10	125	en symbol motsvarar 25 lökar
△	Tulipa 'White Emperor'	vit tulpan (botanisk)		15	45	en symbol motsvarar 15 lökar

anm. träd ska vara Fraxinus angustifolia 'Raywood' och häckar Carpinus betulus, för mängder och planteringsavstånd se RAM beskrivning

ROSFÖRTECKNING - Rosariet i Midskeppsparken, Lomma hamn

VILDROSOR

OCH DERAS HYBRIDER

Arter	lit	ros	växtsätt	höjd	blomfärg	doft	blomn. tid
	72	Rosa glauca	B	3m	karminrosa-rosa o vit	2	FS
	73	Rosa hugonis	B	3m	gul	2	FS
	74	Rosa moyesii	B	4m	karminröd	2	FS
	75	Rosa pimpinellifolia	B	2,5m	vit-svagt cremevit	3	FS
	76	Rosa rubiginosa	B	4m	rosa	3	FS
	77	Rosa webbiana	B	2,5m	ljust liliorosa	2	FS-S
Hybrider	71	Rosa californica 'Plena'	B	3m	mörk rosa-karmin	4	FS
	30	Rosa villosa 'Duplex'	B	2,5m	rosa	3	FS
Helenae-gruppen	4	'Aksel Olsen'	K/NK	7/4m	gulvit-vit	5	S
	45	'Hybrida'	K/NK	7/4m	ljusgul	5	S
	54	'Lykkefund'	K/NK	7/3m	cremevit-vit	5	S
Pimpinellifolia-gruppen	2	'Aïcha'	B	3m	mörkgul-gul	5	R
	86	'Single Cherry'	B	2m	silvergrå/purpur	5	FS
	89	'Stanwell Perpetual'	B	1,8m	creme-blekrosa	5	K
	58	'Maigold'	B/K	2/3m	bärnstensgul-orange	4	FS r
Rubiginosa-gruppen	39	'Fritz Nobis'	B	2m	laxrosa	2	FS
Alba-gruppen	12	'Belle amor'	B	1,8m	rosa med lax el korall	5	S
	19	'Celestial'	B	2m	rosa-ljusrosa	4	S
	49	'Joséphine de Beauharnais'	B	1,8m	ljusrosa	4	S
	50	'Königin von Dänemark'	B	1,5m	mörkrosa-karminrosa	5	S
	56	'Madame Plantier'	B/K	1,5/2,5m	cremevit-vit	5	S
	57	'Maiden's Blush'	B/K	1,8/3m	ljusrosa	5	S
Bifera-gruppen	81	'Rose de Rescht'	B	1,5m	mörkt karminröd	5	R K
Bourbon-gruppen	17	'Boule de Neige'	B	1,5m	vit	5	R K
	20	'Champion of the World'	B	1,2m	rosa-svag purpur	5	R
	87	'Souvenir de la Maimaisom'	R	0,8m	rosa	5	K
	96	'Wrams Gunnarstorp'	K/NK	3,5/2m	vinröd	4	K
	97	'Zéphérine Drouhin'	K/B	3/1,5m	cerise	4	R

Centifolia-gruppen	98	'Zigeunerknabe'	B	2,5m	karminröd-purpur	4	S
	35	'Fantin-Latour'	B	1,5m	ljusrosa-rosa	5	S
	67	'Parvifolia'	B	0,8m	körbärsröd	2	FS
Centifolia Muscosa-gruppen	69	'Petite de Hollande'	B	1,2m	rosa	4	S
	14	'Blanche Moreau'	B	1,5m	vit	5	S r
	23	'Communis'	B	1,5m	rosa	5	S
Damascena-gruppen	41	'Goethe'	B	1,5m	karminrosa	1	S
	83	'Salet'	B	1,2m	rosa	5	R
	48	'Ispahan'	B	1,8m	rosa-mörkrosa	4	S
Gallica-gruppen	51	'La Ville de Bruxelles'	B	1,8m	rosa	5	S
	55	'Madame Hardy'	B	1,5m	cremevit-vit	4	S
	3	'Aimable Amie'	B	1,5m	rosa-mörkrosa	5	S
Remontant-gruppen	25	'Complicta'	B/K	2,5/3m	stark rosa	4	S
	29	'Duchesse de Montebello'	B	1,5m	rosa-ljusrosa	5	S
	66	'Officialis'	B	1,2m	karminröd	5	S
	82	'Rose du Maître d'Ecole'	B	1,5m	mörkrosa-lilarosa	4	S
MODERNA ROSOR	93	'Tuscany'	B	1,2m	mörkröd-kastanjebrun	1	S
	11	'Baronne Prévost'	B	1,5m	rosaröd	5	R K
	44	'Hugh Dickson'	B/K	1,5/2,5m	karminröd	5	R
Rabattrosor	62	'Mrs John Laing'	B	1,5m	rosa,ofta grållila ton	5	R
	79	'Reine des Violettes'	B	1,5m	purpur-blåviolett	5	R
Floribunda-gruppen	46	'Iceberg'	R	1,2m	vit	4	K
	24	'Compassion'	K	1,8m	laxrosa-aprikos		
Tehybrid-gruppen							
Moderna buskros-gruppen	8	'Anne Boleyn'	B	0,9m	rosa	2	R el K
	21	'Charlotte'	B	0,9m	mildgul, vit kant	4	R el K
	26	'Comtes de Champagne'	B	0,9m	ljusgul-aprikos	4	R el K
	27	'Constance Spyr'	B/K	2,5/4m	ljus-mörkrosa	5	S
Engelska rosor	31	'Englands Rose'	B	1,5m	cremevit		R el K
	34	'Falstaff'	B	1m	m. karminröd-purpur	3	R el K
	37	'Francine Austin'	B	0,8m	cremefärgad	4	R el K
	40	'Gertrude Jekyll'	B/R	1m	mörkrosa	5	R
	42	'Golden Celebration'	B	1,2m	gul	4	R el K
	52	'Leander'	B	2m	aprikosgul,laxrosa	5	S

	65	'Noble Antony'	B	0,9m	cerice-karminröd	4	R el K
	68	'Pat Austin'	B	1,2m	koppar-aprikos	4	R el K
	91	'The Pilgrim'	B	1,2m	ljusgul, vitmot kant	4	K
	95	'William Shakespeare 2000'	B	1,1m	sammetsröd-purpur	4	R el K
Kordesii-gruppen	5	'Alchymist'	B/K	2/4m	gul med orange o rosa	3	S r
	36	'Flammentanz'	K/NK	5/2m	karminröd	2	S
	53	'Leverkusen'	K/NK	3,5/1,5m	ljusgul	3	R
Moyesii-gruppen	64	'Nevada'	B	3m	cremevit med rosa ton	2	R K
	10	'Ballerina'	B	1m	rosa-ljusrosa	1	K
Moschata-gruppen	60	'Moonlight'	B	1,5m	ljusgul-cremevit	2	K
	70	'Queen of the Musks'	B	1m	ljusrosa-vita	4	K
	80	'Robin Hood'	B	1,2m	röd-karminröd	2	K
	92	'Thisbe'	B	1,2m	ljusgul	5	K
Rugosa-gruppen	1	'Agnes'	B	2,5m	halmgul, anty. aprikos	3	r
	13	'Blanc Double de Coubert'	B	2m	vit	3	K
Rotäktä Balsgårdrosor	7	'Anna'	B	2m	rosa-laxrosa		K
	9	'Balder'	B/K	2-3m	karminröd-purpur	2	K
	38	'Freja'	B/K	2-3m	rosa-laxrosa	2	K
	47	'Irma'	B	2m	ljusrosa	3	K
Klättrande rosor	94	'Venusta pendula'	K/NK	3/5m	vit-svag rosa	0	S
	88	'Splendens'	K/NK	4/sm	cremevit, ofta rosa	5	FS
	6	'Alexandre Girault'	K/NK	3,5/1,2m	karminröd-violett	4	S
Wichuraiana-gruppen	28	'Doroty Perkins'	K/NK	4,5/1,2m	rosa-mörkrosa	1	S
	33	'Excelsa'	K/NK	5/1,2m	mörk karminröd	1	S
	59	'Minnehaha'	K/NK	4/1,5m	rosa-mörkrosa	1	S
	63	'New dawn'	K/NK	4/2,5m	silverrosa-ljusrosa	3	K
Setigera-gruppen	22	'Chevy Chase'	K/NK	3/1,5m	mörkt karminröd	3	S
	15	'Blaze'	K/NK	3/2m	karminröd-scharl. röd	2	R
Storblommiga klätterrosgruppen	32	'Étude'	K/B	3,5/1,5m	m rosa-rosaröd	2	R K
	43	'Goldener Olymp'	K/B	3,5/1,5m	koppargul-just kg	2	R K
	84	'Santana'	K/NK	2/1,5m	mörkt blodröd	1	R K
Multiflora-gruppen	16	'Bluch Rambler'	K/NK	4/2m	rosa-ljusrosa	4	S

18	'Carnea'	K/NK	5/3m	Ijusrosa-vit	4	S
61	'Mr F.W Flight'	K/NK	4/2,5m	rosa-Ijusrosa	2	S
78	'Rambling Rector'	K/NK	5m	cremevita	2	S
85	'Seagull'	K/NK	5/3m	vit	4	S
90	'Thalia'	K/NK	4/1,8m	vit-cremevit	4	S

Växtsätt	B-buskros K-klätteros NK-naturligt växande klätteros R-rabattros	Doft	0-doftlös 1-ytterst svag 2-svag 3-svag till medelstark 4-medelstark till tämligen stark 5-stark	Blomningstid
----------	---	------	--	--------------